EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.11.2026
COM(2026) 624 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

2025. aasta aruanne Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) kohta

European Commission

Aastaaruanne
EUROOPA STRATEEGILISTE TEHNOLOOGIATE PLATVORMI (STEP) KOHTA
2025

SISUKORD

Lühendite loetelu 2
Kokkuvõte 3
Sissejuhatus 6
1. VAHEND: paindlik korraldus STEPi rakendamiseks 7
1.1. STEPi riiklike kontaktpunktide võrgustik 7
1.2. STEPi võrgustik Euroopa Komisjonis 7
1.3. Otsene suhtlemine teadus- ja tööstusvaldkonna sidusrühmadega 8
2. VAHEND: strateegilise tehnoloogia jaoks ELi rahaliste vahendite andmise ühtlustamine 9
2.1. Regulatiivne areng: kaitsevaldkonna minikoondpakett ja ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine 9
2.1.1. Kaitsevaldkonna minikoondpakett 9
2.1.2. Ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine 11
2.2. Komisjoni teine suunis, milles käsitletakse kaitsetehnoloogiat 12
2.3. Eelarve otsese täitmise raames rakendatavad programmid 13
2.3.1. Puhta innovatsiooni edendamine 17
2.3.2. Digi- ja süvatehnoloogia innovatsiooni kiirendamine 19
2.3.3. Biotehnoloogia edendamine 21
2.4. Ühtekuuluvuspoliitika fondid 23
2.4.1. Analüüs STEPi kasutamise kohta ühtekuuluvuspoliitika programmides 25
2.4.2. Ühtekuuluvuspoliitika programmide projektikonkursid 33
2.4.3. Valitud projektid 34
2.4.4. Ülevaade rakendamisest: Baieri liidumaa juhtum 35
2.5. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning programm „InvestEU“ 36
3. VAHEND: Silmapaistvate projektide nähtavuse suurendamine – STEPi märgis 37
3.1. STEPi märgist käsitlev uuring 39
3.2. Ülevaade olukorrast 44
4. VAHEND: rahastusele juurdepääsu hõlbustamine – STEPi portaal 49
4.1. STEPi portaal: ühtne kontaktpunkt projektiarendajatele, avaliku sektori asutustele ja investoritele 49
4.2. Simulaatori loomine, et anda VKEdele suuniseid ELi rahastamisvõimaluste kohta 49
Panus konkurentsivõimega seotud pikaajaliste eesmärkide saavutamisse 50
Kokkuvõte 52

Lühendite loetelu

Lühend	Määratlus
TI	Tehisintellekt
CAPEX	Investeeringukulud
EDF	Euroopa Kaitsefond
EFTA	Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
ERF	Euroopa Regionaalarengu Fond
ESF+	Euroopa Sotsiaalfond+
Programm „EL tervise heaks“	Euroopa Liidu terviseprogramm
EIP	Euroopa Investeerimispank
JTF	Õiglase ülemineku fond
MFF	Mitmeaastane finantsraamistik
NCP	Riiklik kontaktpunkt
NUTS	Ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus
OCA	Omandikontrolli hindamine
OPEX	Tegevuskulud
R&D	Teadus- ja arendustegevus
R&I	Teadusuuringud ja innovatsioon
RRF	Taaste- ja vastupidavusrahastu
RRP	Taaste- ja vastupidavuskava
VKE	Väike või keskmise suurusega ettevõtja
STEP	Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm
TRL	Tehnoloogilise valmiduse tase

Kokkuvõte

Kaks ja pool aastat pärast seda, kui STEPi määrus 2024. aasta märtsis osana mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 läbivaatamisest jõustus, **täidab STEP jätkuvalt oma eesmärki tugevdada ELi konkurentsivõimet**.

STEP on tõestanud oma teedrajavat laadi. Selle asemel, et uue vahendi loomisega ELi rahastamismaastikku veelgi enam killustada, on STEPi kaudu suunatud rahalisi vahendeid kaheksasse olemasolevasse ELi rahastamisprogrammi[1]. Sellega on viidud vahendite kasutamine veelgi paremini kooskõlla ELi peamiste prioriteetidega: innovatsioon, julgeolek, strateegilise sõltuvuse vähendamine ja lihtsustamine. Seeläbi toetatakse STEPi kaudu elutähtsa digi-, puhta ja biotehnoloogia, ent samuti kaitsetehnoloogia[2] arendamist ning oskusi, mis on vajalikud selleks, et realiseerida neisse sektoritesse tehtud investeeringuid.

STEPist on osaliselt inspireeritud 2025. aasta juulis avaldatud Euroopa Komisjon ettepanek **Euroopa Konkurentsivõime Fondi** kohta, mille eesmärk on luua **järgmise ELi pikaajalise eelarve**[3] raames uut investeerimissuutlikkust, et toetada ELi konkurentsivõimet elutähtsa tehnoloogia valdkonnas, tagades samal ajal programmiga „Euroopa horisont“ loodud seose kaudu, et on olemas sujuv investeerimistsükkel Euroopas innovatsiooni edendamiseks (vt punkt 5).

Lisaks astuti STEPi teisel tegevusaastal[4] järgmised olulised sammud:

- õigusaktides STEPi jaoks kindlaks määratud 11st ELi rahastamisprogrammist kaheksa raames **suunati kokku 23,9 miljardit eurot ELi rahalisi vahendeid ümber kasutamiseks STEPi eesmärkide jaoks**, millega enam kui kahekordistati 2024. aasta lõpuks saavutatut;

- 2025. aasta septembris ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise tulemusel vastu võetud määrustega[5] ja 2025. aasta detsembris vastu võetud kaitsevaldkonna nn minikoondpaketiga[6] laiendati STEPi, et hõlmata **uus sektor, kaitsetehnoloogia**, millega seoses võeti vastu teine STEPi suunis, et selgitada uue STEPi kaitsesektori ulatust ja mõju;

- 2025. aasta juulis võttis komisjon vastu **STEPi vahehindamise aruande**, milles antakse ülevaade STEPi rakendamise seisust, saavutustest ja puudustest ajal, mil selle rakendamisega on jõutud poole peale, nagu on ette nähtud STEPi määrusega[7];

[1] Innovatsioonifond, programm „Euroopa horisont“, programm „Digitaalne Euroopa“, programm „EL tervise heaks“, Euroopa Kaitsefond, Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), õiglase ülemineku fond.

[2] 2025. aasta detsembris vastu võetud kaitsevaldkonna minikoondpaketiga tehti kaitsetehnoloogiast neljas STEPi sektor (vt punkt 2.1.1).

[3] Vt ELi eelarve aastateks 2028–2034.

[4] „€29 billion of EU funding mobilised to drive EU competitiveness: The Strategic Technologies for Europe Platform turns 2!“.

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames, kättesaadav aadressil määrus – EL – 2025/1914 – ET – EUR-Lex.

[6] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2653, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153 ja (EL) 2024/795, et ergutada kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest, kättesaadav EUR-Lexis.

[7] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP), kättesaadav EUR-Lexis.

- algatati **esimene uuring STEPi märgise saanud projektide arendajate seas**, et saada tagasisidet STEPi rakendamise kohta asjaomastes tööstusharudes ja liikmesriikides;

- võeti kasutusele **esimene platvormi Dealroom tulemustabel, mille abil tutvustatakse** STEPi märgise saanud kvaliteetsete projektide taga olevaid **idu- ja kasvufirmasid**.

2025. aasta lõpuks STEPi suunatud 23,9 miljardit eurot moodustub **13,9 miljardist eurost**, mille **ELi liikmesriigid ja piirkonnad planeerisid ümber** ühtekuuluvuspoliitika fondide[8] raames, ja **10 miljardist eurost, mida haldab komisjon** eelarve otsese täitmise alla kuuluva viie ELi programmi raames[9].

STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavate eelarve otsese täitmise alla kuuluvate vahendite (10 miljardit eurot) jaotus 2025. aasta lõpu seisuga kõigi liikmesriikide arvestuses (vt punkt 2.3):

- **puhas ja ressursitõhus tehnoloogia: 7,6 miljardit eurot** süsinikuheite vähendamise, tööstuse elektrifitseerimise, energia salvestamise, vesinikutehnoloogia, puhta tootmise jms jaoks;
- **digi- ja süvatehnoloogia: 1,2 miljardit eurot** tehisintellekti, kvantarvutuse, virtuaal- ja liitreaalsuse, pooljuhtide, küberturvalisuse, kosmosesuveräänsuse jms jaoks;
- **biotehnoloogia: 663 miljonit eurot** meditsiinilise innovatsiooni, vaktsiinide väljatöötamise, ravimitootmise jms jaoks;
- **mitu sektorit: 553 miljonit eurot** mitut STEPi sektorit ja tehnoloogiat hõlmavate projektikonkursside jaoks (nt Euroopa Innovatsiooninõukogu).

STEPi eesmärkide saavutamisele kaasa aitavad ühtekuuluvuspoliitika vahendid (13,9 miljardit eurot) liikmesriikides ja piirkondades (vt punkt 2.4):

- 2025. aasta lõpuks oli 19 liikmesriigis tehtud 96 programmimuudatusega suunatud STEPi prioriteetidele ümber **13,9 miljardit eurot ühtekuuluvuspoliitika vahendeid**, et viia riigi, piirkondliku ja kohaliku arengu rahastamine kooskõlla STEPi eesmärkidega;
- 2025. aasta lõpuks oli käivitatud **11 liikmesriigis 54 STEPi projektikonkurssi**;
- **seni on STEPi raames projektid välja valinud 11 liikmesriiki:** Belgia, Bulgaaria, Taani, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Läti, Madalmaad, Poola ja Rumeenia. Valitud projektid keskenduvad eri valdkondadele alates pooljuhtidest kuni geeniteraapia ja energia salvestamiseni, hõlmates kogu STEPi kohaldamisala.

[8] Ühtekuuluvuspoliitika fondid on Euroopa Liidu investeerimisvahendid piirkondadevaheliste majanduslike, sotsiaalsete ja territoriaalsete erinevuste vähendamiseks. Neid fonde rakendavad ühiselt Euroopa Komisjon ja liikmesriigid (eelarve jagatud täitmine). STEPi puhul kuuluvad nende fondide hulka Euroopa Regionaalarengu Fond, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfond ja õiglase ülemineku fond.

[9] Eelarve otsese täitmise alla kuuluvad rahastamisprogrammid on programmid, mille rakendamise, sealhulgas eelarve täitmise, projektide valimise ja finantskontrolli eest vastutab täielikult Euroopa Komisjon. STEPi puhul kuuluvad nende programmide hulka innovatsioonifond, programm „Euroopa horisont“, Euroopa Kaitsefond, programm „EL tervise heaks“ ja programm „Digitaalne Euroopa“.

Komisjon on andnud kvaliteetsetele projektidele STEPi (suveräänsus)märgise[10] (vt punkt 3):

- seni on saanud selliste ELi programmide nagu „Euroopa horisont“ ja innovatsioonifondi raames märgise **614 suure potentsiaaliga projekti**, mis hõlmavad STEPi puhta, digi- ja biotehnoloogia sektoreid **kõigis 27 ELi liikmesriigis**;
- **märgise saanud projekte tutvustatakse STEPi portaali[11] kaudu** era- ja avaliku sektori investoritele, et suurendada rahastamisvõimalusi.

Lihtsam juurdepääs rahastamisele STEPi (suveräänsus)portaali[12] kaudu (vt punkt 4):

- STEPi portaal[13] on jätkuvalt **oluline ühtne kontaktpunkt kõigi STEPi sidusrühmade jaoks**, ent samuti katselava tulevase ühtse portaali tarvis (nagu on kavandatud tulemuslikkuse raamistiku määruse eelnõus[14] komisjoni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku paketi raames);
- **2025. aasta septembris platvormi uuendati** ja nüüd on sellel kaks uut rubriiki: STEP arvudes ja STEPi lood.

[10] STEPi määruses nimetatakse STEPi märgiseid suveräänsusmärgisteks.
[11] Vt STEPi märgise tulemustabel |Euroopa Liit.
[12] STEPi määruses nimetatakse STEPi portaali suveräänsusportaaliks.
[13] Vt Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) |Euroopa Liit.
[14] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise ja eelarve tulemuslikkuse raamistik ning muud liidu programmide ja tegevuste horisontaalsed normid, kättesaadav aadressil EUR-Lex – 52025PC0545 – ET – EUR-Lex.

Sissejuhatus

Käesolevas **teises aastaaruandes Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) kohta** antakse kooskõlas määruse (EL) 2024/795 (edaspidi „STEPi määrus“) artikliga 7 **konsolideeritud ülevaade STEPi rakendamisest 2025. aastal**[15]. Aruandes esitatakse kvalitatiivne ja kvantitatiivne teave edusammude kohta, mis on tehtud STEPi eesmärkide saavutamisel iga STEPi määruse artiklis 3 osutatud programmi raames, sealhulgas teave (kui see on olemas) antud toetuste kohta liikmesriikide kaupa ja teave piiriüleste projektide toetamise kohta, millega antakse koondpilt STEPi tulemustest ja panusest Euroopa konkurentsivõimesse.

Aruanne sisaldab ka järgmist:

- kogukulude jaotus programmide kaupa;
- ülevaade tulemuslikkusest programmide asjakohaste näitajate põhjal;
- STEPi (suveräänsus)märgise saanud projektide geograafilise ja tehnoloogilise jaotuse analüüs ning
- ülevaade sellest, kuidas STEP aitab saavutada ELi strateegilisi eesmärke, mis on seotud pikaajalise konkurentsivõime tagamisega.

Komisjon avaldas 2025. aasta juulis kooskõlas STEPi määruse artikliga 8 STEPi **vahehindamise aruande**[16].

Selles aruandes keskendutakse neljale STEPi jaoks kättesaadavaks tehtud rakendusvahendile.

1. **Punktis 1** esitatakse **ajakohastatud teave, mis käsitleb** ELi ja liikmesriigi tasandi **koordineerimisstruktuuride tööd** STEPi rakendamisel (1. vahend).
2. **Punktis 2** keskendutakse **kvalitatiivsetele ja kvantitatiivsetele tulemustele, mille STEP saavutas 2025. aastal rahaliste vahendite kaasamisel** (2. vahend). Selles punktis kirjeldatakse ka regulatiivseid muudatusi, mis on mõjutanud STEPi rakendamist.
3. **Punktis 3** antakse ülevaade **STEPi märgisega** (3. vahend) **seotud peamistest arengusuundadest**, sealhulgas 2025. aasta novembris STEPi märgise omanikelt tagasiside kogumiseks algatatud uuringu tulemustest.
4. **Punktis 4** esitatakse ajakohastatud teave edusammude kohta, mis on tehtud **STEPi portaali** (4. vahend) kaudu, et lihtsustada juurdepääsu ELi rahalistele vahenditele, sealhulgas luues tehisintellektil põhineva juturoboti.
5. **Punktis 5** uuritakse STEPi jätkuvat asjakohasust ELi viimaste **konkurentsivõimet käsitlevate algatuste** kontekstis.

[15] Andmete esitamise tähtpäevana arvestatakse 31. detsembrit 2025. Seetõttu ei ole 2025. aastal algatatud projektikonkursse, mis lõppesid 2026. aastal, käesolevas aastaaruandes kogusummades arvesse võetud.
[16] Vt STEPi dokumendid – Euroopa Liit.

1. VAHEND: paindlik korraldus STEPi rakendamiseks

STEPi on võimalik rakendada tänu eri institutsiooniliste tasandite vahelisele tihedale koordineerimisele ning mitme avaliku ja erasektori sidusrühma aktiivsele kaasamisele.

STEPi rakendamise eest vastutavad peamiselt

- **liikmesriikide määratud** STEPi riiklike kontaktpunktide võrgustik, mis jälgib STEPi kasutamist riigi ja piirkonna tasandil hallatavates ELi rahastamisprogrammides;
- **Euroopa Komisjoni 14 peadirektoraadist koosnev võrgustik**,[17] mis vastutab STEPi eesmärkide saavutamist toetava 11 ELi rahastamisprogrammi rakendamise eest.

Tõhus koordineerimine hõlbustas kogu 2025. aasta vältel STEPi ühtlustatud rakendamist liikmesriikides ja programmides, parimate tavade vahetamist ja võimaluse korral tegevusprobleemide lahendamist.

1.1. STEPi riiklike kontaktpunktide võrgustik

Vastavalt STEPi määruse[18] artiklile 6 määrasid kõik liikmesriigid 2025. aasta lõpuks oma STEPi riiklikud kontaktpunktid. Määratud avaliku sektori asutused moodustavad STEPi riiklike kontaktpunktide võrgustiku. Võrgustiku korrapäraseid koosolekuid valmistab ette ja juhatab Euroopa Komisjon.

Riiklike kontaktpunktide võrgustik tuli 2025. aastal veebis ja füüsiliselt kokku neljal korral. 2025. aasta viimane kohtumine – kahepäevane koosolek – toimus novembris Brüsselis.

Koosolekud võimaldavad riiklikel kontaktpunktidel arutada STEPi rakendamist oma liikmesriigis ning jagada kolleegide ja komisjoni talitustega parimaid tavasid.

Samuti annavad koosolekud komisjonile võimaluse arutada liikmesriikide ametiasutustega tegevuspunkte, anda suuniseid ja jagada asjakohast teavet poliitika ajakohastamise kohta.

1.2. STEPi võrgustik Euroopa Komisjonis

STEPi rakendamisega tegelevast 14 komisjoni peadirektoraadist koosnev võrgustik **tuli 2025. aastal kokku kolmel korral**. Seda tehti lisaks korrapärasele kahepoolsele suhtlemisele.

[17] Selle võrgustiku liikmed on eelarve peadirektoraat, peasekretariaat, kliimameetmete peadirektoraat, sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat, konkurentsi peadirektoraat, kaitsetööstuse ja kosmose peadirektoraat, majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraat, tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutus, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraat, tervise ja toiduohutuse peadirektoraat ning reformide ja investeeringute rakkerühm.

[18] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. veebruari 2024. aasta määrus (EL) 2024/795, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP), kättesaadav aadressil määrus – EL – 2024/795 – ET – EUR-Lex.

Toimunud koosolekutel tehti kokkuvõte edusammudest STEPi rakendamisel ning kooskõlastati eelarve otsese täitmise alla kuuluvate programmide ja ühtekuuluvuspoliitika fondide tegevuslikke aspekte. Võrgustik tegeles ka STEPi vahehindamisega, mille aruanne[19] avaldati 2025. aasta juulis.

1.3. Otsene suhtlemine teadus- ja tööstusvaldkonna sidusrühmadega

Jätkates rajal, mida mööda oldi edukalt ja tulemuslikult liigutud alates STEPi loomisest 2024. aastal, **suhtles komisjon ka kogu 2025. aasta vältel STEPi teemal teadus- ja tööstusvaldkonna sidusrühmadega**, osaledes enam kui 100 koosolekul ja üritusel.

2025. aastal oli kaks ametlikku võimalust koguda sidusrühmadelt STEPi kohta tagasisidet:

- **tagasisidekorje**,[20] mis algatati STEPi vahehindamiseks valmistudes;
- **STEPi märgist käsitlev uuring**, mis algatati 2025. aasta novembris, et koguda tagasisidet STEPi märgise saanud projektide arendajatelt (vt punkt 3.1).

Lisaks, seoses esimeste STEPi märgiste andmisega, alustas komisjon 2025. aastal **STEPi-teemalist kahepoolset ennetavat teavitustööd projektiarendajatega**. See võimaldas komisjonil projektide, eelkõige asjassepuutuva tehnoloogia, projektide küpsuse ja rahastamisväljavaadete kohta rohkem teada saada. Olulised partnerid olid ka ELi vahendeid haldavad piirkondlikud omavalitsused, valdkondlikud esindusorganisatsioonid (kes on loetletud ELi läbipaistvusregistris) ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi (EIT) teadmus- ja innovatsioonikogukonnad.

Komisjon osales aasta jooksul mitmel **ELi-ülesel üritusel**, et esindada STEPi Brüsselis ja liikmesriikides. Nende ürituste hulka kuulusid Hannover Messe[21] (aprillis), Tech BBQ Kopenhaagenis (augustis), Prantsusmaa digipäev Pariisis (septembris), Barcelona süvatehnoloogia tippkohtumine (novembris), Alam-Saksi looduse päevad (novembris) ja programmi „Horisont“ süvatehnoloogia tippkohtumine Madridis (novembris). Peale selle korraldas komisjon liikmesriikide ametiasutuste kutsel tehnilise missiooni **Kreekasse** (jaanuaris), **Portugali** (jaanuaris), **Sloveeniasse** (jaanuaris) ja **Poola** (mais ja juunis), kus kohtuti ELi rahaliste vahendite saajate ning avaliku ja erasektori investoritega, sealhulgas riiklike tugipankadega. Need külaskäigud andsid võimaluse parandada sidusrühmade teadmisi STEPi kohta, tutvustada rakendamise seisu, tegeleda võimalike kohalike kitsaskohtadega ning saada teavet rahastamismaastiku riiklike ja piirkondlike eripärade kohta.

Kogutud tagasisidest saab välja tuua eeskätt järgmise:

- **STEPi peetakse positiivseks**, kuna sihikule võetud sektorid, sealhulgas kaitsesektor, on täielikult kooskõlas era- ja avaliku sektori investoritele huvi pakkuvate valdkondade ja ELi strateegiliste prioriteetidega;
- sidusrühmad palusid **parandada ELi rahastamismaastiku selgust ja juurdepääsetavust**, sealhulgas lihtsustada esitatavat teavet, et potentsiaalsed

[19] Vt STEPi dokumendid - Euroopa Liit.
[20] Saadud tagasiside leiab portaalist „Avaldage arvamust!“ ja see on kokku võetud STEPi vahehindamist käsitlevas komisjoni talituste töödokumendis (V lisas), mis on kättesaadav aadressil STEPi dokumendid – Euroopa Liit.
[21] Igal aastal Saksamaal toimuv Hannover Messe on üks maailma suurimaid tööstusmesse, kus tutvustatakse uuendusi automatiseerimise, energeetika, digitaliseerimise ja arenenud tootmistehnoloogia valdkonnas.

toetusesaajad saaksid tõhusalt hinnata erinevate ELi vahendite asjakohasust oma projekti puhul;

- mõned ettevõtjate ja tööstuse sidusrühmad väljendasid muret selle pärast, et **STEPi rakendamisel riigi ja piirkonna tasandil võib koordineerimine olla piiratud**, eriti mis puudutab STEPiga seotud projektikonkursside algatamist. Nad märkisid, et selle tulemuseks võivad olla ebajärjekindlad riiklikud ja piirkondlikud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid või ebajärjekindlad finantstingimused sihtotstarbelistes riiklikes ja piirkondlikes projektikonkurssides;
- **regulatiivsed ja haldustakistused** (nii ELi kui ka liikmesriigi tasandil) koos asjakohaste stiimulite puudumisega piiravad STEPi märgiste rahastamist liikmesriikide ja piirkondade poolt;
- **STEPi märgiste taga olevate projektiarendajate heterogeensus** – nende seas on kõikvõimalikke üksusi alates teadusasutustest kuni avaliku sektori asutusteni, kusjuures ligikaudu kolmandiku kõigist projektiarendajatest moodustavad idu- ja kasvufirmad – ning projektiarendajate erinevad arenguetapid nõuavad ametiasutustelt toetuse kohandamist projektiarendajate mitmesugustele erivajadustele ning mõnes liikmesriigis **suutlikkuse suurendamise alaseid jõupingutusi**.

2. VAHEND: strateegilise tehnoloogia jaoks ELi rahaliste vahendite andmise ühtlustamine

2.1. Regulatiivne areng: kaitsevaldkonna minikoondpakett ja ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine

2.1.1. Kaitsevaldkonna minikoondpakett

Pärast komisjon ettepaneku avaldamist 2025. aasta aprillis võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu 2025. aasta detsembris vastu **määruse (EL) 2025/2653**. Seda nimetatakse tavaliselt kaitsevaldkonna *minikoondpaketiks*[22] ja selle eesmärk on soodustada kaitseotstarbeliste investeeringute tegemist ELi eelarvest **kava „ReArm Europe“**[23] raames.

Selle määruse vastuvõtmine kajastab geopoliitilise keskkonna kiiret muutumist ja vajadust tugevdada Euroopa kaitsevalmidust, sealhulgas Venemaa Ukraina-vastasele agressioonisõjale ja ELi julgeolekuolukorra halvenemisele reageerimisel. Määruse eesmärk on kaasata tõhusamalt ELi rahastamisvahendeid, et toetada **Euroopa kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi**, ning suurendada ELi tehnoloogilist suveräänsust ja vastupanuvõimet.

Oluline samm on STEPi kohaldamisala laiendamine, et see hõlmaks lisaks digi- ja süvatehnoloogiale, puhtale ja ressursitõhusale tehnoloogiale ning biotehnoloogiale **neljanda strateegilise sektorina kaitsetehnoloogiat**.

[22] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2653, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153 ja (EL) 2024/795, et ergutada kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest, kättesaadav aadressil määrus – EL – 2025/2653 – ET – EUR-Lex.

[23] Vt Euroopa kaitse tulevik – Euroopa Komisjon.

STEPi kohaldamisala laiendamise eesmärk on toetada uuendusliku kaitsetehnoloogia arendamist ja tootmist ning tugevdada väärtusahelaid, millel rajaneb ELi kaitsetööstuse suutlikkus. Kaitsetehnoloogia sektori lisamise ja **ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise tulemusel toimunud arengu** (vt punkt 2.1.2) üks peamisi tulemusi on see, et nüüd on võimalik saada ühtekuuluvuspoliitika fondidest STEPiga seotud prioriteetide raames toetust ka kaitse- ja kahesuguse kasutusega tehnoloogia jaoks,

Lisaks tehti kõnealuse määrusega sihipäraseid kohandusi teatavate komisjoni poolt otse hallatavate rahastamisprogrammide eeskirjadesse, et hõlbustada kaitseotstarbelisi investeeringuid ning tugevdada tsiviil- ja kaitseinnovatsiooni koostoimet. Muu hulgas tehti järgmist:

- võimaldati ja tugevdati **kahesuguse kasutusega tehnoloogia alase innovatsiooni** toetamist selliste tsiviilprogrammide raames nagu
    - **„Euroopa horisont“**, luues võimaluse toetada kahesuguse kasutusega rakendustega seotud innovatsioonitegevust (sh Euroopa Innovatsiooninõukogu kaudu), säilitades samal ajal programmi keskendumise tsiviilvaldkonnale, ning
    - **„Digitaalne Euroopa“**, laiendades toetust kahesuguse kasutuse potentsiaaliga projektidele, teenustele ja taristutele (nt tehisintellekt, pilvandmetöötlus, küberturvalisus), sealhulgas kaitsevaldkonna strateegilise digivõimekuse arendamisele;
- tugevdati **kaitsealase tegevuse** ja kaitsesektori tööstusliku baasi toetamist, eelkõige **Euroopa Kaitsefondi** kaudu, hõlbustades kiiremat ja paindlikumat kaitsealase teadus- ja arendustegevuse toetamist ning võimaldades suuremat koostoimet ja vastastikust täiendavust muude ELi programmidega;
- parandati kaitse- ja kahesuguse kasutusega tehnoloogia valdkonna ettevõtjate, sealhulgas VKEde, idufirmade ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate **juurdepääsu rahastamisele**, võimaldades anda uut liiki toetust (nt **omakapitali toetus** Euroopa Innovatsiooninõukogu raames), eelkõige suure riskiga ja laenukõlbmatuks peetava innovatsiooni jaoks, ning hõlbustades avaliku ja erasektori **rahaliste vahendite kaasamist ja kombineerimist** programmide vahel;
- selgitati ja kohandati **rahastamiskõlblikkuse ja osalemise eeskirju** meetmete puhul, millel on julgeoleku- või kaitsepoliitiline tähendus, sealhulgas anti mitte üksnes võimalus piirduda tundliku tehnoloogia puhul ainult ELis või assotsieerunud riikides asutatud üksuste osalemisega, vaid ka võimalus rakendada **omandiõiguse ja kontrolli kaitsemeetmeid**, et kaitsta ELi julgeolekut ja strateegilisi huve.

Nende muudatuste eesmärk on parandada suutlikkust toetada ELi programmide kaudu kaitse seisukohast olulist teadus-, arendus- ja tööstustegevust, sealhulgas **kahesuguse kasutuse potentsiaaliga** projekte. Muudatused tugevdavad STEPi rolli koordineerimisraamistikuna ELi rahaliste vahendite suunamisel elutähtsasse tehnoloogiasse.

Kuna kaitsevaldkonna minikoondpakett võeti vastu 2025. aasta detsembri lõpus, on STEPi kaitsetehnoloogiale laiendamise väljundeid ja tulemusi oodata alates 2026. aastast.

2.1.2. Ühtekuuluvuspoliitika vahehindamine

18. septembril 2025 võeti vastu **ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise**[24] tulemusel valminud määrused (edaspidi „vahehindamise määrused"). Need põhinesid vähem kui kuus kuud varem, 2025. aasta aprillis esitatud ettepanekutel, mille komisjon oli koostanud koostöös riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutustega.

Nende määrustega[25] muudeti ühtekuuluvuspoliitika fondide õigusraamistikku, kasutades ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamise raames võimalust i) viia investeerimisprioriteedid kooskõlla esilekerkivate poliitiliste prioriteetidega, tugevdades sellega mõju majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, ning ii) tagada suurem paindlikkus ja stiimulid, et hõlbustada vahendite kiiret kasutuselevõttu ja kiirendada programmide rakendamist.

Strateegilised investeerimisprioriteedid hõlmavad järgmist:

1. **konkurentsivõime** (sh STEP) ja süsinikuheite vähendamine;
2. **kaitsevõime** ja -taristu ning tsiviilvalmisolek, keskendudes kahesuguse kasutuse valdkonnale;
3. taskukohased ja kestlikud **eluasemed**;
4. **juurdepääs veele**, kestlik veemajandus ja veesüsteemide kerksus ning
5. **energiataristu**.

Muudatustes on pandud suurt rõhku ka i) **oskuste arendamisele** tsiviilvalmisoleku, kaitsetööstuse ja küberturvalisuse valdkonnas ning ii) tööandjate ja töötajate abistamisele kohanemisel muutustega, mis on seotud tootmise süsinikuheite vähendamisega.

Vahehindamise määrustega on **laiendatud stiimuleid, mida saab kasutada STEPi toetamiseks ühtekuuluvuspoliitika raames**. Nende stiimulite eesmärk on julgustada rohkem liikmesriike ja ELi piirkondi muutma oma ühtekuuluvuspoliitika programme ja lisama neisse STEPi investeeringuid toetavad eraldiseisvad prioriteedid. Samuti püütakse nende abil kaasata STEPi jaoks lisavahendeid liikmesriikidelt ja piirkondadelt, kes juba toetavad STEPi oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames. Peamised muudatused on järgmised:

- **kaotati 20 % ülemmäär, mida kohaldati** Euroopa Regionaalarengu Fondist **STEPi prioriteetide jaoks vahendite eraldamisel**. Sellega loodi võimalus suurema investeerimise jaoks;
- 2024. aastal vastu võetud STEPi määrusega oli ette nähtud **täiendav** 30 % suurune **eelmakse** STEPi eraldiseisvate prioriteetide jaoks, mis on sätestatud programmimuudatustes, mis on esitatud enne 2025. aasta märtsi lõppu. Vahehindamise määrustega pikendati seda stiimulit, võimaldades saada programmide jaoks, mis hõlmavad

[24] Vahehindamine, mis toimus programmitöö perioodi 2021–2027 keskel, on kohustuslik Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi ja õiglase ülemineku fondi kaudu toetatavate programmide tulemuslikkuse hindamine. Vahehindamine võimaldab liikmesriikidel vaadata läbi programmide rakendamise ja teha vajaduse korral ettepanekuid kohandusteks, et parandada nende tulemuslikkust, tagada asjakohasus tekkivate vajaduste valguses ja säilitada kooskõla muude ELi poliitikavaldkondadega.

[25] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1913, millega muudetakse määrust (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks, kättesaadav EUR-Lexis, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames, kättesaadav EUR-Lexis.

ajavahemikus 1. aprillist kuni 31. detsembrini 2025 esitatud muudatustes sisalduvaid STEPi prioriteete, nende prioriteetide tasandil 20 % suuruse erakorralise ühekordse eelmakse. Sellega pikendati ajaliselt stiimulit rahaliste vahendite ümberplaneerimiseks ja STEPile suunamiseks;

- programmide puhul, mille kogueraldisest vähemalt 10 % (või 7 %, kui liikmesriigil on ainult üks programm, mis hõlmab kogu tema territooriumi ja kõiki ühtekuuluvuspoliitika fonde) on jaotatud 31. detsembriks 2025 esitatud programmimuudatusega ümber vahehindamise strateegilistele prioriteetidele, mis hõlmavad STEPi, on oodata 2026. aastal lisakasu. See hõlmab täiendavat **ühekordset eelmakset, mille suurus on 1,5 % programmi** (sh Euroopa Regionaalarengu Fondi,[26] Ühtekuuluvusfondi ja õiglase ülemineku fondi) **rahalistest vahenditest**. Programmide puhul, millega toetatakse Venemaa, Valgevene ja Ukrainaga piirnevaid NUTS 2 piirkondi, on selle eelmakse suurus 9,5 %;
- programmide puhul, mille raames on jaotatud vahendeid ümber STEPi hõlmavatele strateegilistele prioriteetidele kooskõlas eelmiste punktidega, lubati **pikendada kulude rahastamiskõlblikkuse perioodi** 2029. aasta asemel **2030. aastani**, kusjuures ettenähtud künnise saavutamisel võetakse arvesse ka varasemaid, enne vahehindamist tehtud ümberpaigutusi STEPi prioriteetidele;
- **kõrgem kaasrahastamise määr (kuni 100 %)** STEPi strateegiliste prioriteetide puhul jääb kehtima kuni programmitöö perioodi lõpuni (2027. aasta lõpp).

Lisaks rahalistele stiimulitele tagati vahehindamise määrustega struktuurne paindlikkus, millega lõimitakse STEP veelgi paremini ühtekuuluvuspoliitikasse ning hõlbustatakse ja kiirendatakse selle rakendamist. Ehkki tähelepanu keskmes on jätkuvalt VKEd, on säilitatud võimalus rahastada **STEPi raames tehtavaid tulusaid investeeringuid muudesse ettevõtetesse kui VKEd** ja laiendatud seda võimalust üleeuroopalist huvi pakkuvatele tähtsatele projektidele mis tahes kategooria piirkonnas. Samuti kinnitatakse, et korraldusasutustel on võimalik **anda** STEPi märgisega projektidele, mis vastavad konkreetse programmi eesmärkidele ja nõuetele, **rahalisi vahendeid otse**[27], ning seda võimalust on laiendatud õiglase ülemineku fondile.

Peale selle saavad liikmesriigid nüüd, pärast kaitsevaldkonna minikoondpaketi vastuvõtmist, investeerida ühtekuuluvuspoliitika STEPiga seotud erieesmärkide raames ka kaitse- ja kahesuguse kasutusega tehnoloogiasse.

2.2. Komisjoni teine suunis, milles käsitletakse kaitsetehnoloogiat

2025. aasta detsembris, pärast ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise määruste ja kaitsevaldkonna minikoondmääruse vastuvõtmist, avaldas komisjon **teise suunise Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) rakendamise kohta**.

[26] Euroopa Regionaalarengu Fond, Ühtekuuluvusfond, Õiglase Ülemineku Fond.
[27] Üks STEPi määrusega tehtud lihtsustustest on see, et Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Euroopa Sotsiaalfond+ ning nüüd ka õiglase ülemineku fondi korraldusasutused saavad rahastada STEPi märgisega projekte otse, kuulutamata välja uut projektikonkurssi.

See mittesiduv suunis **täiendab 2024. aasta mais vastu võetud esimesi STEPi suuniseid**, mis jäävad täielikult kehtima. Teise suunisega

- reageeritakse 2025. aastal tehtud seadusandlikele muudatustele ja esimesel STEPi rakendamise aastal esitatud selgitamispalvetele;
- püütakse hõlbustada STEPi määruse järjepidevat kohaldamist komisjoni ja liikmesriikide hallatavate rahastamisprogrammide raames;
- selgitatakse, kuidas STEPi eesmärke kohaldatakse hiljuti hõlmatud **neljanda sektori, st kaitsetehnoloogia sektori** suhtes, ning tuuakse välja STEPiga seotud kaitsetehnoloogia valdkonnad (nt droonid ja droonitõrje, kübervaldkond, tehisintellekt ja elektrooniline võitlus, sõjaväeline liikuvus, mere- ja õhutransport, meditsiinilised vastumeetmed). Suunises korratakse ka, et STEP tegutseb olemasolevate ELi programmide kaudu ning et rahastamiskõlblikkus sõltub jätkuvalt konkreetse programmi ja projektikonkursi eeskirjadest;
- antakse **lisaselgitusi STEPi rakendamise kohta kõigis sektorites**, sealhulgas mis puudutab teatava ringlussevõtutehnoloogia rahastamiskõlblikkust, tehnosiirdega seotud tegevuse käsitlemist ning selliste projektide rolli, millega lahendatakse STEPiga seotud tehnoloogia arendamiseks ja tootmiseks hädavajalike oskuste nappuse probleemi.

Neid aspekte selgitades **toetatakse** teise suunisega **korraldusasutusi, rahastamisprogrammide juhte ja projektiarendajaid** STEPi järjepideval kohaldamisel mitmesuguste ELi rahastamisprogrammide raames.

Uus suunis avaldati STEPi portaalis[28] kohe pärast kaitsevaldkonna minikoondpaketi vastuvõtmist (2025. aasta detsembris) ja seda **tutvustati** spetsiaalsel kohtumisel (2026. aasta veebruaris) **STEPi riiklikele kontaktpunktidele**. Seda **tutvustati** ühissätete määrusega hõlmatud fondide eksperdirühmas ka liikmesriikide **ühtekuuluvuspoliitika programmide korraldusasutustele** (2026. aasta märtsis).

2.3. Eelarve otsese täitmise raames rakendatavad programmid

Komisjon eraldab STEPi programmide kaudu, mida ta haldab otse, ELi vahendeid, et **toetada STEPi eesmärke kogu Euroopa Liidus**.

Enne kaitsevaldkonna minikoondpaketi vastuvõtmist toetas STEP kaitsetehnoloogia arendamist ja tootmist **Euroopa Kaitsefondi** sihipäraste projektikonkursside kaudu. Euroopa Kaitsefond oli ainus ELi rahastamisprogramm, mille eelarvet STEPi määruse alusel suurendati (1,5 miljardi euro võrra).

Nüüd on kaitsetehnoloogiast saanud STEPi **eraldiseisev prioriteet**, mis tähendab, et selle puhul ei pea enam olema tagatud kooskõla platvormi kolme algse sektoriga (digi-, puhas ja biotehnoloogia), tingimusel et on kinni peetud STEPi muudest eesmärkidest ja tingimustest. Selle tulemuseks on muu hulgas see, et tulevikus on rohkem Euroopa Kaitsefondi projektikonkursse seotud STEPiga.

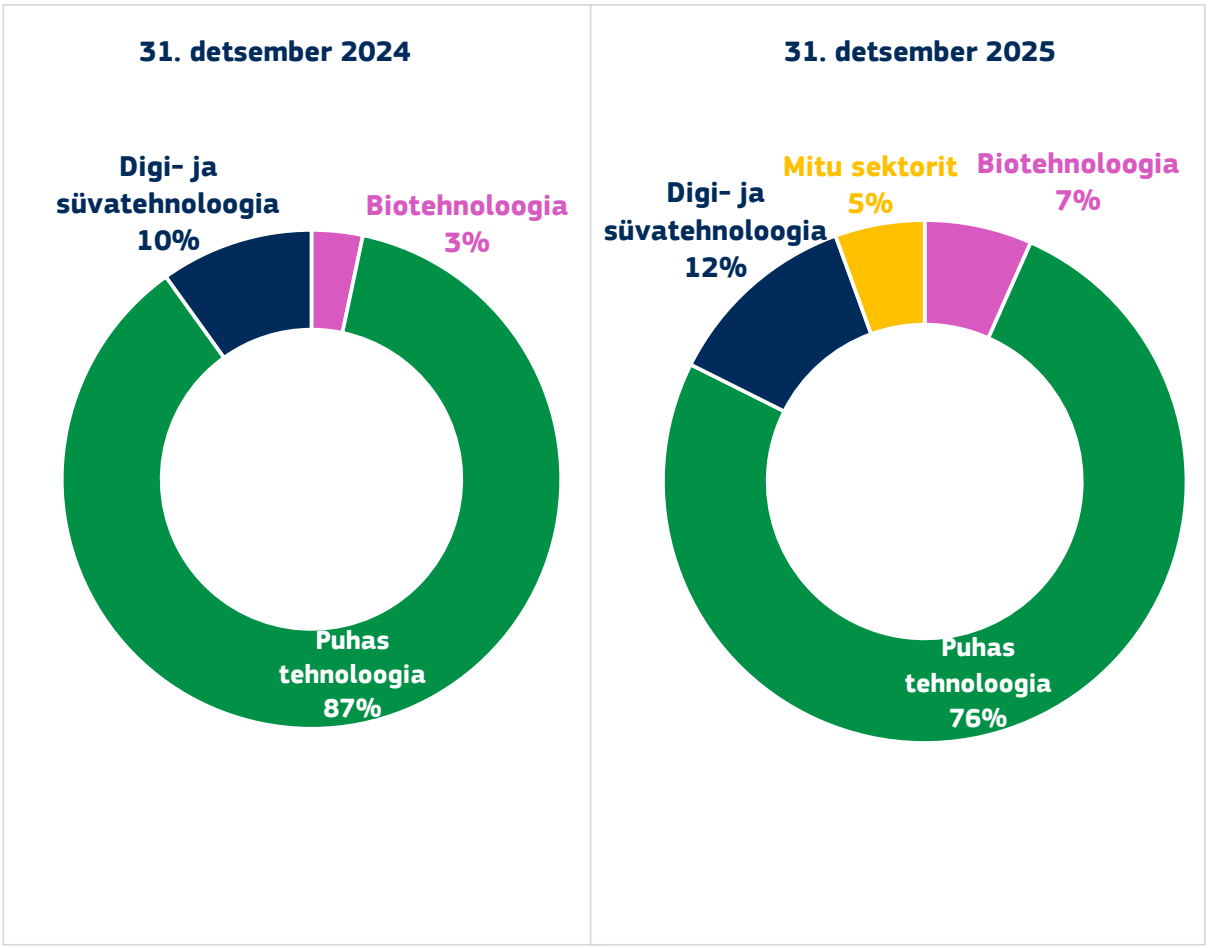
[28] Vt STEPi dokumendid – Euroopa Liit.

Lisaks on laiendatud muude STEPiga seotud ELi rahastamisprogrammide, näiteks programmi **„Digitaalne Euroopa“** ja programmi **„Euroopa horisont“** kohaldamisala, et sõnaselgelt hõlmata **kaitse- ja/või kahesuguse kasutusega tehnoloogia** (vt punkt 2.1.1).

2025. aastal lõpetas komisjon projektikonkursid[29] kolmes STEPi sektoris kõigi viie eelarve otsese täitmise alla kuuluva STEPiga seotud programmi raames: **innovatsioonifond**,[30] programm **„Euroopa horisont“**, programm **„Digitaalne Euroopa“**, programm **„EL tervise heaks“** ja **Euroopa Kaitsefond**.

2025. aastal oli eelarve otsese täitmise alla kuuluvatest programmidest STEPiga seotud tehnoloogia toetamiseks **eraldatud esialgne eelarve** kokku **5,3 miljardit eurot**,[31] mis tähendab 14,6 % kasvu võrreldes 4,6 miljardi euroga 2024. aastal. Alates STEPi loomisest 2024. aasta märtsis on viie rahastamisprogrammi raames eraldatud STEPiga seotud projektikonkursside jaoks eelarvevahendeid kokku **10 miljardit eurot**.

JOONIS 2a. Otse hallatavatest fondidest STEPi jaoks eraldatud vahendite jaotus sektorite lõikes, 2024. aasta lõpu ja 2025. aasta lõpu võrdlus (protsendina, kumulatiivselt)

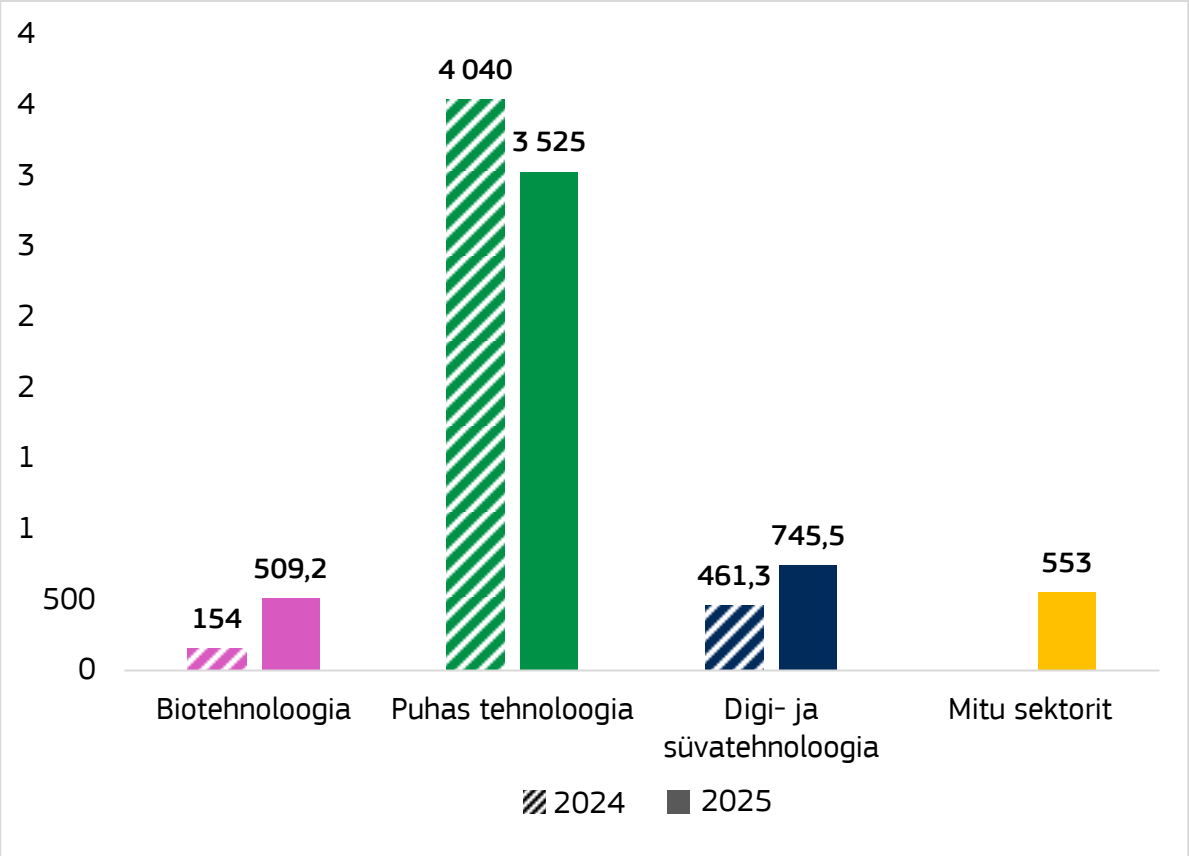
[29] 2024. aasta aruanne STEPi kohta hõlmab üksnes neid STEPiga seotud projektikonkursse, kus taotlused tuli esitada enne 31. detsembrit 2024.
[30] Innovatsioonifondi rahastatakse heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) tuludest.
[31] Käesolevas aastaaruandes ei võeta arvesse neid 2025. aastal algatatud projektikonkursse, mille lõpp jääb 2026. aastasse.

Allikas: Euroopa Komisjon.

2025. aastal, nagu ka 2024. aastal, oli suurim osakaal **puhta ja ressursitõhusa tehnoloogia** valdkonna meetmetel, mille kogueelarve oli 3,5 miljardit eurot, mis eraldati peamiselt innovatsioonifondist. Järgnesid meetmed **digi- ja süvatehnoloogia** valdkonnas ning **biotehnoloogia** valdkonnas, mille eelarve oli vastavalt 746 miljonit eurot ja 509 miljonit eurot.

2025. aastal lõppes taotluste esitamine esimeste **STEPiga seotud konkursikutsete alusel, mille Euroopa Innovatsiooninõukogu oli esitanud programmi „Euroopa horisont" raames**, nimelt lõppesid **innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi „Accelerator"** viis väljakutset ja innovatsiooninõukogu esimene sihtotstarbeline **STEPi kasvutoetuse projektikonkurss**. Need projektikonkursid olid taotluste esitamiseks avatud alates 2024. aasta lõpust ja neid mainiti juba 2024. aasta aruandes STEPi kohta. Projektitaotlused võisid olla seotud ükskõik millisega STEPi kolmest sektorist. Seepärast liigitati nende projektide jaoks 2025. aastal eraldatud 553 miljonit eurot aruandluse eesmärgil ja topeltarvestuse vältimiseks kategooriasse **„mitu sektorit"**.

JOONIS 2b. 2024. aastal ja 2025. aastal otse hallatavatest fondidest STEPi jaoks eraldatud vahendid (miljonites eurodes)

Allikas: Euroopa Komisjon.

Väärib märkimist, et programmi „Digitaalne Euroopa" raames eraldati muude STEPiga seotud meetmete toetamise kõrval 27 miljonit eurot generatiivse tehisintellekti, virtuaalmaailmade ja kvanttehnoloogiaga seotud **oskuste arendamiseks**. Nende vahenditega tugevdati 2024. aastal digioskuste jaoks eraldatud 55 miljoni euro suurust eelarvet.

I TABEL. Kokkuvõte 2025. aastal STEPiga seotud projektikonkursside jaoks eraldatud eelarvevahenditest STEPi sektorite ja otse hallatavate ELi rahastamisprogrammide kaupa
(miljonites eurodes)

Sektor	Programm	Eelarve
Puhas ja ressursitõhus tehnoloogia	**Innovatsioonifond**	3400
	Programm „Euroopa horisont“ (Saastevaba Vesiniku Ühisettevõte)	105
	Euroopa Kaitsefond	20
Puhas tehnoloogia kokku	**2025. aastal**	**3525**
	vs. 2024. aastal	4040
Digitehnoloogia	**Euroopa Kaitsefond**	335
	Programm „Digitaalne Euroopa“	208
	Programm „Euroopa horisont“	203
Digitehnoloogia kokku	**2025. aastal**	**746**
	vs. 2024. aastal	461
Biotehnoloogia	**Programm „EL tervise heaks“**	254
	Programm „Euroopa horisont“ (Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõte)	230
	Euroopa Kaitsefond	25
Biotehnoloogia kokku	**2025. aastal**	**509**
	vs. 2024. aastal	154
Mitu sektorit	**Programm „Euroopa horisont“** (Euroopa Innovatsiooninõukogu)	**553**
Mitu sektorit kokku	**2025. aastal**	553
Kõik kokku	**2025. aastal**	**5333**
	vs. 2024. aastal	4655

Allikas: Euroopa Komisjon.

Nagu märgiti ka 2024. aasta puhul, kulub projektikonkursi tähtajast selle tulemuste avaldamiseni aega, mis tähendab seda, et paljude käesolevas aastaaruandes nimetatud 2025. aasta projektikonkursside tulemused avaldatakse alles 2026. aastal, kuna käesoleva aruande koostamise ajal oli hindamine alles pooleli.

2025. aasta lõpuks[32] ei olnud veel lõpule viidud **Kiipide Ühisettevõtte**[33] ja **Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõtte**[34] algatatud STEPiga seotud 2025. aasta projektikonkursside hindamine, ühegi programmi **„EL tervise heaks“** ja **Euroopa Kaitsefondi** STEPiga seotud projektikonkursi hindamine ning teatavate teemade hindamine programmide **„Digitaalne Euroopa“** ja **„Euroopa horisont“** raames.

Pärast STEPi loomist algatatud ja 2025. aasta lõpuks lõpule viidud hindamistest on näha, et toetuste või omakapitaliinvesteeringutena on eraldatud ligikaudu 9,8 miljardit eurot. See summa hõlmab STEPi käsitlevas 2024. aasta aruandes teatatud 4,9 miljardit eurot ja vastab asjaomaste rahastamisprogrammide raames rahastamiseks valitud projektidele eraldatud kogusummale. Tegemist on ligikaudse summaga, mis võib muutuda, kui allkirjastatakse rahastamislepingud, millega võidakse individuaalseid toetusi muuta. See summa erineb eespool nimetatud 5,3 miljardist eurost, kuna viimati nimetatu on eelarve, mis eraldati 2025. aastal lõppenud STEPi projektikonkursside tulemusel kõigi viie STEPi kohaldamisalasse kuuluva otse hallatava programmi raames.

Järgmistes punktides kirjeldatakse üksikasjalikult STEPi mõju algses kolmes STEPiga hõlmatud tehnoloogiasektoris, sealhulgas ELi liikmesriikides ja piirkondades. Piirkondlik analüüs põhineb **NUTS 2 statistilisel liigitusel** (NUTS 2024, Eurostat).

2.3.1. Puhta innovatsiooni edendamine

STEPi määruses tunnistatakse, et puhas ja ressursitõhus tehnoloogia on strateegiline prioriteet. STEPi puhul hõlmab see mitmesugust uuenduslikku tehnoloogiat, nagu **taastuvenergia tehnoloogia, vesinikutehnoloogia ja kestlikud kütused, süsinikdioksiidi kogumise, säilitamise ja kasutamise tehnoloogia, akud ja süsinikuheite vähendamise tehnoloogia**[35]. Seega tugevdab STEP ELi pühendumist eesmärgile saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ja on kooskõlas ELi puhta tööstuse kokkuleppe[36] eesmärkidega.

2025. aastal oli STEPi puhta ja ressursitõhusa tehnoloogia sektori projektikonkursside kogueelarve **3,5 miljardit eurot**, mis oli veidi väiksem kui 2024. aasta 4 miljardi euro suurune eelarve.

Programmidest, mida komisjon haldab otse, andis 2024. aastal ülekaalukalt suurima panuse STEPi eesmärkide saavutamisse puhta tehnoloogia sektoris **innovatsioonifond** tänu oma suurele eelarvele võrreldes muude rahastamisprogrammidega. 2025. aastal olukord pisut muutus. **Innovatsioonifond** jäi eraldatud eelarvevahendite vaatenurgast peamiseks sellesse sektorisse panustajaks, toetades STEPi korrapärase nullnetotehnoloogia projektikonkursi raames 2,4 miljardi euroga ja ühe elektrisõidukite akusid käsitleva projektikonkursi raames veel 1 miljardi euroga. Peale selle lõppesid 2025. aastal mitu **Saastevaba Vesiniku Ühisettevõtte (programm „Euroopa horisont“)** STEPiga seotud projektikonkurssi. Need projektikonkursid, mille eelarve oli kokku 105 miljonit eurot, keskendusid taastuvallikatest toodetud vesiniku tootmise, säilitamise, jaotamise ja kasutamise tehnoloogiale ning vesinikuorgudele, st vesinikul põhinevatele geograafiliselt

[32] 2025. aasta aruanne hõlmab 31. detsembriks 2025 lõppenud projektikonkursse, olenemata sellest, kas tulemused olid aasta lõpuks välja kuulutatud.

[33] Vt Kiipide Ühisettevõte.

[34] Vt Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõte.

[35] STEPi määrusega hõlmatud tehnoloogia üksikasjalik, kuid mitteammendav loetelu on esitatud komisjoni 2024. aasta teatises „Suunised määruse (EL) 2024/795 (millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP)) teatavate sätete kohta“, C(2024) 3248, kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[36] Komisjoni teatis „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“, COM(2025) 85, kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

kontsentreeritud ökosüsteemidele. Lisaks eraldati projektikonkursi „Laevade hübriidsed ajami- ja jõusüsteemid“ raames sektorile 20 miljonit eurot **Euroopa Kaitsefondist**.

Puhta ja ressursitõhusa tehnoloogia sektorisse panustas **programmi „Euroopa horisont“** raames ka **Euroopa Innovatsiooninõukogu**. Seda siiski avatud projektikonkursside kaudu, kus ei olnud eraldatud selle sektori jaoks eelnevalt eraldi eelarvet.

Ajavahemikus alates STEPi rakendamise algusest kuni 2025. aasta lõpuni valiti STEPiga seotud projektikonkursside raames puhta tehnoloogia sektoris rahastamiseks välja 173 projektitaotlust. Selle tulemusena anti rahalist toetust kokku 8,8 miljardit eurot,[37] mida on rohkem kui 2024. aastal eraldatud 4,8 miljardit eurot ja (85 taotlust)[38].

Enamik neist rahalistest vahenditest anti toetustena, kuigi Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi „Accelerator“ projektikonkursside puhul on võimalik anda ja Euroopa Innovatsiooninõukogu STEPi kasvutoetuse projektikonkursside puhul reeglina antakse rahastuse saanud projektide jaoks omakapitalitoetust.

Toetatud projektide hulka kuuluvad näiteks elektrisõidukite silindriliste akude tootmisliini ehitamine (46inEU)[39] ja vesinikuorg HiWhyV, mis hakkab varustama Rootsi tööstusmahukat läänerannikut[40].

JOONIS 2c. Otse hallatavate rahastamisprogrammide raames korraldatud STEPiga seotud projektikonkursside tulemusel puhta tehnoloogia sektoris antud toetuste geograafiline jaotus 2025. aasta lõpu seisuga (miljonites eurodes)[41]

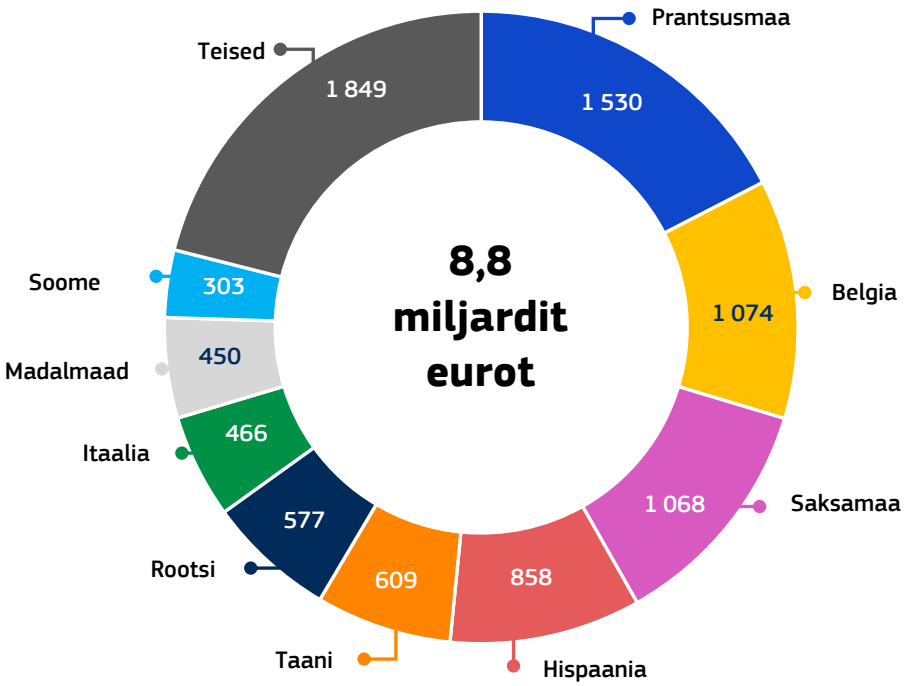
[37] Need arvud annavad aimduse asjaomaste projektikonkursside tulemustest. Rahastamislepingute allkirjastamine projektiarendajate ja komisjoni vahel võib kaasa tuua muutused nii toetatavate projektide arvus kui ka individuaalsete toetuste suuruses.

[38] Rahastuse kogusumma suurenemine on peamiselt tingitud selliste projektikonkursside arvu suurenemisest, mille raames eraldatakse projektide jaoks rahalisi vahendeid toetuse/omakapitali vormis. Samas avaldas mõju (ehkki piiratud määral) see, et mõni innovatsioonifondi 2023. aasta projektikonkursi raames välja valitud projekt jäeti toetuslepingu ettevalmistamise etapis kõrvale ja nende asemel valiti projektid reservnimekirjast.

[39] Vt 46inEU – Euroopa Liit.

[40] Vt HiWhyV – A Hydrogen Valley from the High Coast to West Coast – Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm.

[41] Joonisel on eraldi välja toodud liikmesriigid, kus on projektide jaoks antud kokku rohkem kui 300 miljonit eurot, ning ülejäänud riigid on rühmitatud kategooriasse „teised“.

Allikas: Euroopa Komisjon.

Kõige enam said selles sektoris STEPiga seotud rahalisi vahendeid Prantsusmaal ja Belgias asutatud üksused – vastavalt 1,5 miljardit eurot ja 1,1 miljardit eurot. Järgnesid Saksamaa (peaaegu 1,1 miljardit eurot), Hispaania (858 miljonit eurot) ja Taani (609 miljonit eurot)[42].

2.3.2. Digi- ja süvatehnoloogia innovatsiooni kiirendamine

STEPi **digi- ja süvateholoogia sektor** hõlmab mitmesugust tipptasemel innovatsiooni, nagu **täiustatud andmetöötlus, tehisintellekt, küberturvalisus, mikroelektroonika ja kvanttehnoloogia**[43]. Need kõik on keskse tähtsusega ELi digikümnendi poliitikaprogrammi 2030 jaoks,[44] mille eesmärk on parandada Euroopa digitaristut, oskusi ja tehnoloogilist juhtpositsiooni.

2025. aastal anti STEPi toetust digitehnoloogia jaoks **Euroopa Kaitsefondi**, **programmi „Digitaalne Euroopa“** ja **programmi „Euroopa horisont“** kaudu. Nende kolme rahastamisprogrammi raames eraldati STEPiga seotud meetmetele selles valdkonnas aasta jooksul kokku **745,5 miljonit eurot**, mida on rohkem kui 461 miljonit eurot 2024. aastal. Seda tulemust

[42] Innovatsioonifondi STEPi märgiste puhul arvutati rohkem kui ühes piirkonnas asuvate mitme toetusesaajaga projektide puhul konkreetsele piirkonnale/liikmesriigile antud rahalise toetuse summa nii, et projektile eraldatud toetuse kogusumma jagati võrdselt selle asukohtade vahel.

[43] STEPi määrusega hõlmatud tehnoloogia üksikasjalik, kuid mitteammendav loetelu on esitatud komisjoni 2024. aasta teatises „Suunised määruse (EL) 2024/795 (millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP)) teatavate sätete kohta“, C(2024) 3209, kättesaadav aadressil https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/3209/oj.

[44] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2481, millega luuakse digikümnendi poliitikaprogramm 2030.

aitas saavutada eeskätt **Euroopa Kaitsefond**,[45] mille raames käivitati mitu projektikonkurssi, kus oli tähelepanu keskmes kaitsevaldkonna digitehnoloogia, nagu autonoomsed sõidukid, tehisintellekt, radarid ja optroonilised detektorid. **Programmi „Digitaalne Euroopa“** STEPiga seotud meetmed hõlmasid projektikonkursse, mille raames anti esimest korda STEPi märgised Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustele,[46] millega toetati VKEde ja haldusasutuste digipööret kogu ELis. Lõpetuseks korraldati **programmi „Euroopa horisont“** raames projektikonkursse, kus keskenduti kosmosetehnoloogia lahendustele.

Nagu on märgitud eespool seoses puhta tehnoloogia sektoriga, on **Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahendi „Accelerator“** 2025. aasta väljakutsed ja Euroopa Innovatsiooninõukogu 2025. aasta **STEPi kasvutoetuse projektikonkurss** aidanud kaasa STEPi eesmärkide saavutamisele digitehnoloogia sektoris. Paraku ei saa nende panust mõõta projektikonkursside eelarve põhjal, kuna need projektikonkursid olid avatud tehnoloogiasektorile laiemalt.

STEPiga seotud projektikonkursside raames valiti digitehnoloogia valdkonnas rahastamiseks välja kokku 137 projekti. See arv hõlmab projekte, mis olid alates STEPi rakendamise algusest valitud välja projektikonkursside raames, mille hindamine viidi lõpule enne 2025. aasta lõppu[47]. Nende projektide jaoks eraldati toetuste ja vähemal määral omakapitali vormis kokku **862 miljonit eurot**.

Näitena projektidest võib nimetada üleeuroopalist algatust **OpenEuroLLM**,[48] millega viiakse kokku juhtivad tehisintellekti idufirmad ja teadusorganisatsioonid, et luua mitmekeelne avatud suur keelemudel, ning **Axelera-FAST**,[49] mille raames arendatakse järgmise põlvkonna tehisintellektikiipe.

[45] Kuna kaitsevaldkonna minikoondmäärus jõustus 2025. aasta detsembris, on Euroopa Kaitsefondi endiselt arvesse võetud vaid sedavõrd, kui see aitas saavutada nende kolme STEPi sektori eesmärke, mis olid olemas enne neljanda sektori, st kaitsesektori lisamist. Seetõttu hõlmab käesolev aruanne peamiselt Euroopa Kaitsefondi panust digitehnoloogia arendamisse ja tootmisesse.

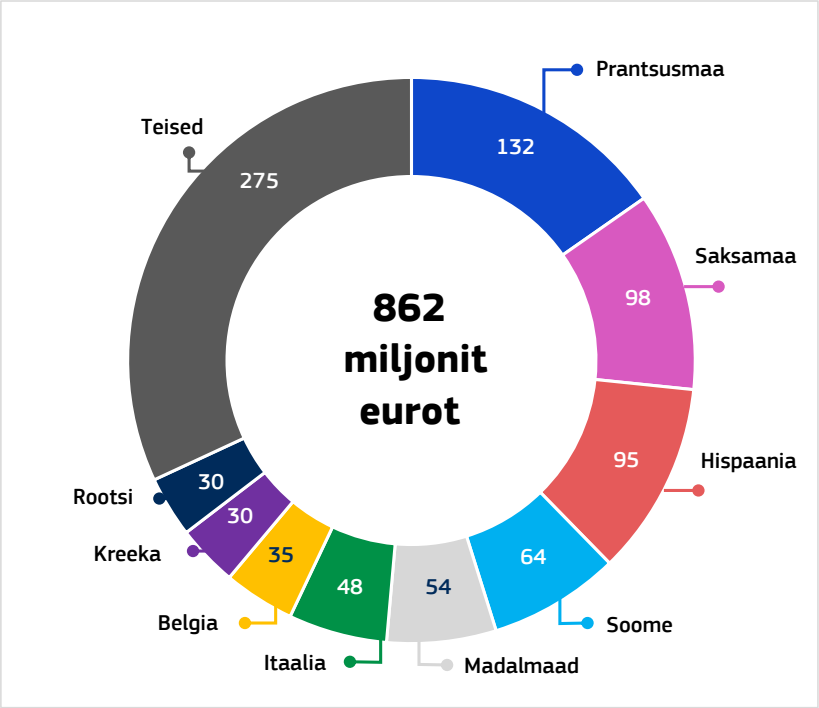
[46] Vt Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused.

[47] Projektikonkursse, mille tähtaeg oli 2025. aastal, kuid mille hindamine ei olnud aasta lõpuks lõpule viidud, on võetud käesolevas aruandes arvesse eraldatud eelarvet käsitlevates andmetes, kuid mitte andmetes projektidele eraldatud rahaliste vahendite kohta.

[48] Vt OpenEuroLLM – A European Family of Large Language Models – Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm.

[49] Vt Axelera-FAST:Fast Fuelling EU AI Transformation – Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm.

JOONIS 2d. Otse hallatavate rahastamisprogrammide raames korraldatud STEPiga seotud projektikonkursside tulemusel digitehnoloogia sektoris antud toetuste geograafiline jaotus 2025. aasta lõpu seisuga (miljonites eurodes)[50]

Allikas: Euroopa Komisjon.

Suurimad STEPiga seotud toetuste saajad selles sektoris olid üksused Prantsusmaal ja Saksamaal, kellele anti vastavalt 132 miljonit eurot ja 98 miljonit eurot. Järgnesid Hispaania (95 miljonit eurot) ja Soome (64 miljonit eurot)[51].

2.3.3. Biotehnoloogia edendamine

STEPi biotehnoloogia sektor hõlmab mitmesugust murrangulist tehnoloogiat, nagu **genoomika ja farmakogenoomika, DNA/RNA süntees, raku- ja koetehnoloogia, bioinformaatika ja nanobiotehnoloogia**. STEPi toetusega püütakse kiirendada innovatsiooni, tagada tarnekindlus ja tugevdada Euroopa konkurentsivõimet bioteaduste valdkonnas.

2025. aastal oli STEPi biotehnoloogiasektori projektikonkursside kogueelarve **509 miljonit eurot**. STEPi toetuste ja hankemeetmetega püüti tagada uuenduslike meditsiiniliste vastumeetmete (nt vaktsiinid, ravimid või diagnostika) ja muude meditsiiniseadmete väljatöötamine ja turulepääs ELis. Need meetmed kogueelarvega **204 miljonit eurot** võeti programmi **„EL tervise heaks“** raames, millest anti ka **20 miljoni euro suurune lisatoetus**, mida Euroopa Investeerimispank rakendab programmi „InvestEU“ osaks oleva mehhanismi HERA Invest kaudu. 2025. aastal toetati STEPiga

[50] Joonisel on eraldi välja toodud liikmesriigid, kus projektide jaoks on antud kokku rohkem kui 30 miljonit eurot, ning ülejäänud riigid on rühmitatud kategooriasse „teised“.
[51] Projektide puhul, mis hõlmavad rohkem kui ühte asukohta, arvutati konkreetsele piirkonnale/liikmesriigile antud rahalise toetuse summa seal asutatud üksus(t)ele antud rahalise toetuse alusel.

seotud biotehnoloogiat ka programmist „Euroopa horisont“, sealhulgas **Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõtte** raames, ja **Euroopa Kaitsefondist**.

2025. aasta lõpuks oli STEPiga seotud projektikonkursside raames valitud biotehnoloogia valdkonnas rahastamiseks välja kokku 12 projekti. See arv hõlmab projekte, mis olid alates STEPi rakendamise algusest valitud välja projektikonkursside raames, mille hindamine viidi lõpule enne 2025. aasta lõppu[52]. Nende projektide jaoks eraldati toetuste ja vähemal määral omakapitali vormis kokku **205 miljonit eurot**.

Märkimisväärset kasvu võrreldes 2024. aastaga ei ole nende kahe põhjuse koosmõju tõttu toimunud. Esiteks, nagu eespool selgitatud, tehti 2025. aastal suur osa STEPiga seotud eraldisest biotehnoloogiale **programmist „EL tervise heaks“** hankelepingute vormis, mis ei too kaasa toetuste või omakapitali andmist konkreetsete projektide jaoks. Teiseks ei olnud 2025. aasta lõpuks veel lõpule viidud mitme biotehnoloogiasektori (nt **Bioressursipõhise Ringmajandusega Euroopa Ühisettevõtte**) projektikonkursi hindamist. Nende projektikonkursside tulemusi (rahastuse saanud projekte) võetakse arvesse 2026. aasta aruandes, mis tehakse kättesaadavaks 2027. aastal.

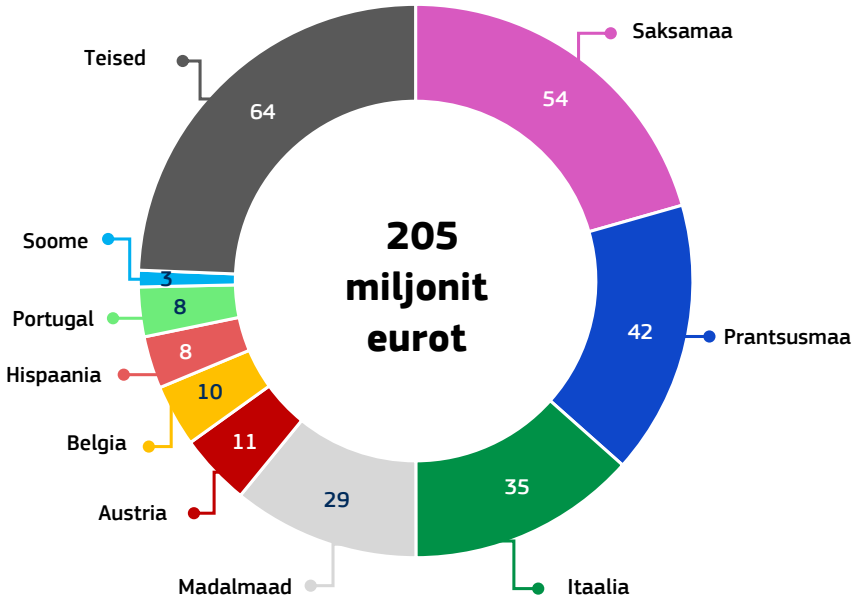
Toetatud projektide hulka kuuluvad **PANFLU-STEP**, mille raames töötatakse välja ninasprei, et vähendada neutraliseerivaid gripivastaseid antikehi kasutades nakkusohtu, ning **SPEEDCELL**,[53] mille eesmärk on muuta vaktsiinide ja ravimite rakupõhise tootmise maastikku, töötades välja kiirema ja usaldusväärsema tootmisprotsessi. Need projektid aitavad suurendada Euroopa valmisolekut tervisekriisideks.

JOONIS 2e. Otse hallatavate rahastamisprogrammide raames korraldatud STEPiga seotud projektikonkursside tulemusel biotehnoloogia sektoris antud toetuste geograafiline jaotus 2025. aasta lõpu seisuga (miljonites eurodes)[54]

[52] Projektikonkursse, mille tähtaeg oli 2025. aastal, kuid mille hindamine ei olnud aasta lõpuks lõpule viidud, on võetud käesolevas aruandes arvesse eraldatud eelarvet käsitlevates andmetes, kuid mitte andmetes projektidele eraldatud rahaliste vahendite kohta.

[53] Vt SPEEDCELL – Accelerating Vaccine and Therapeutic Manufacturing – Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm.

[54] Joonisel on eraldi välja toodud liikmesriigid, kus projektide jaoks on antud kokku rohkem kui 2 miljonit eurot, ning ülejäänud riigid on rühmitatud kategooriasse „teised“.

Allikas: Euroopa Komisjon.

Suurimad toetusesaajad olid üksused Saksamaal ja Prantsusmaal, kes said vastavalt 54 miljonit eurot ja 42 miljonit eurot. Järgnesid Itaalia ja Madalmaad, kellele anti vastavalt 35 miljonit eurot ja 29 miljonit eurot[55].

2.4. Ühtekuuluvuspoliitika fondid

Alates STEPi rakendamise algusest on **liikmesriigid panustanud oluliselt STEPi eesmärki** tugevdada ELi majanduse konkurentsi- ja vastupanuvõimet, eelkõige suunates ühtekuuluvuspoliitika vahenditest märkimisväärseid summasid, toetamaks STEPiga seotud tehnoloogiat.

STEPiga loodud paindlikkus ja stiimulid ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas hõlmavad eeskätt võimalust rahastada ERFi eraldiseisvate STEPi prioriteetide raames tulusaid investeeringuid *muudesse ettevõtetesse kui VKEd*, **rakendades kõrgemaid kaasrahastamismäärasid (kuni 100 %)** ja **tehes ELi eelarvest ette nähtud eraldisest ühekordse 20[56]–30 % suuruse eelmakse**.

Kuigi **ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise** (vt punkt 2.1.2) tulemusel laiendati ühtekuuluvuspoliitika fondide kohaldamisala, et hõlmata **kaitse- ja kahesuguse kasutusega tehnoloogiat**, võeti **kaitsevaldkonna minikoondpakett**, millega tehti kaitsesektorist neljas STEPi sektor, vastu alles 2025. aasta detsembris. Seetõttu ei hõlmanud ühtekuuluvuspoliitika programmide STEPi prioriteedid 2025. aastal ühtki kaitse- ja/või kahesuguse kasutuse valdkonna investeeringut.

[55] Projektide puhul, mis hõlmavad rohkem kui ühte asukohta, arvutati konkreetsele piirkonnale/liikmesriigile antud rahalise toetuse summa seal asutatud üksus(t)ele antud rahalise toetuse alusel.
[56] Ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise raames tehtud seadusandlike muudatustega vähendati eelmakse suurust.

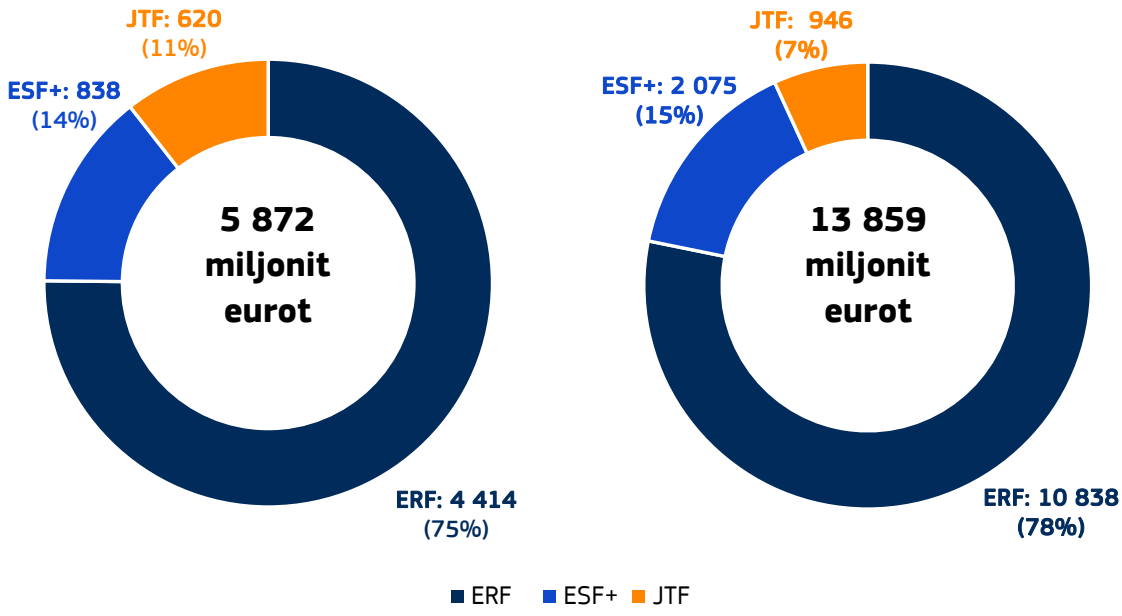
2025. aasta detsembri lõpuks oli **19 liikmesriigis vastu võetud 96 STEPiga seotud muudatust ühtekuuluvuspoliitika programmidesse**[57] ning STEPi toetus eraldiseisvate prioriteetide raames ulatus **13,9 miljardi euroni**[58]. Need muudatused puudutasid nii riiklikke kui ka piirkondlikke ühtekuuluvuspoliitika programme, kajastades ühtekuuluvuspoliitika fondide juhtimise korda igas liikmesriigis (vt punkt 2.4.1.1).

See summa on üle kahe korra suurem 2024. aasta summast (2024. aasta detsembri lõpu seisuga oli vastuvõetud 41 programmimuudatusega kaasatud kokku 6,4 miljardit eurot). 2026. aastal on oodata täiendavaid muudatusi.

Jaotus 2025. aasta lõpu seisuga on järgmine:

- ligikaudu 10,8 miljardit eurot Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF),
- ligikaudu 2,1 miljardit eurot Euroopa Sotsiaalfond+-ist (ESF+),
- ligikaudu 945 miljonit eurot õiglase ülemineku fondist (JTF).

JOONIS 2f. STEPi eraldised vastuvõetud ühtekuuluvuspoliitika programmides 2024. aasta lõpuks (vasakul) ja 2025. aasta lõpuks (paremal) (miljonites eurodes)

Allikas: liikmesriigid.

[57] Veel mõnes programmis oli STEP lisatud olemasolevatesse, mitte eraldiseisvatesse prioriteetidesse.
[58] Kui võtta arvesse STEPiga seotud muudatusi, mis esitati 2025. aasta detsembri lõpuks seoses vahehindamisega, on ühtekuuluvuspoliitika raames antud STEPi toetuse kogumaht 15,1 miljardit eurot.

2.4.1. Analüüs STEPi kasutamise kohta ühtekuuluvuspoliitika programmides

II TABEL. Ülevaade rahaliste vahendite eraldamisest ühtekuuluvuspoliitika programmide raames 2025. aasta lõpu seisuga (miljonites eurodes)

Liikmes riik	Nimetus	ERF (miljonites eurodes)	JTF (miljonites eurodes)	ESF+ (miljonites eurodes)	Toetus kokku (miljonites eurodes)
BE	ERFi 2021.–2027. aasta programm pealinna Brüsseli piirkonnas	18,3			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Flandrias	51,8			
BG	Konkurentsivõime ja innovatsioon ettevõtetes	80			
	Teadusuuringud, innovatsioon ja digitaliseerimine arukaks ümberkujundamiseks	81			
DK	Keskkonnahoidlik tehnoloogia ja oskused õiglaseks üleminekuks		65		
DE	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta programm Alam-Saksimaal	147			
	ERFi 2021.– 2027. aasta programm Baden-Württembergis	71			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Hamburgis	7			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Mecklenburg-Vorpommernis	139			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Schleswig-Holsteinis	43			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Tüüringis	21			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Baieris	158			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Berliinis	10			
	ERFi ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Brandenburgis	128			
	ERFi ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Nordrhein-Westfalenis	334	415		749
	ERFi ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Saksimaal	128	12		140
	ERFi ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Saksi-Anhaltis	88			
	ESF+ 2021.–2027. aasta programm Baieris			37	
IE	Põhja- ja Lääne-Iirimaa piirkondlik programm 2021–2027	2			
EL	Konkurentsivõime	150			
	Digipööre			57	
	Dytiki Ellada	9			
	Inimressursid ja sotsiaalne ühtekuuluvus			50	
	Õiglane arenguüleminek		69		
ES	ESF+ Kanaari saartel			2	
	ESF+ Kantaabrias			3	
	ESF+ Kataloonias			19	

Liikmes riik	Nimetus	ERF (miljonites eurodes)	JTF (miljonites eurodes)	ESF+ (miljonites eurodes)	Toetus kokku (miljonites eurodes)
	ESF+ Galicias			23	
	ESF+ Madridis			64	
	ESF+ Valencias			19	
	Õiglase ülemineku programm 2021–2027 Hispaanias		95		
	Mitut piirkonda hõlmav ERFi 2021.–2027. aasta programm Hispaanias	975			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Andaluusias	244			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Aragónis	23			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Astuurias	15			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Baskimaal	33			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Kanaari saartel	21			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Kantaabrias	16			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Castilla y Leonis	45			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Castilla-La Manchas	62			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Kataloonias	114			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Madridi autonoomses piirkonnas	73			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Galicias	27			
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Valencia piirkonnas	144			
FR	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta Centre-Val de Loire'i programm ja piirkondadevaheline Loire'i programm	12			
	ERFi, ESF+ ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Hauts-de-France'is			35	
	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta programm Île-de-France'i piirkonnas ja Seine'i valgalal	35		12	47
	ERFi, ESF+ ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Normandias	2	24		26
	ERFi, ESF+ ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Pays de la Loire'is	3			
HR	Integreeritud territoriaalne programm 2021–2027	150			
	Konkurentsivõime ja ühtekuuluvuse programm 2021–2027	48			
IT	Riiklik programm „Teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime rohe- ja digipöörde jaoks 2021–2027“	602			
	Riiklik programm „Kool ja oskused 2021–2027“			645	
	Riiklik programm „Noored, naised ja töökohad 2021–2027“			200	
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Abruzzos	35			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Abruzzos			25	
	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Calabrias	264			

Liikmesriik	Nimetus	ERF (miljonites eurodes)	JTF (miljonites eurodes)	ESF+ (miljonites eurodes)	Toetus kokku (miljonites eurodes)
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Campanias	581			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Emilia-Romagnas	61			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Lazios	109			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Lombardias	120			
	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Molises	45			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Piemontes	100			
	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Apuulias	472			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Sardiinias	166			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Sitsiilias	615			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Sitsiilias			60	
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Toskaanas	98			
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Umbrias	31			
LV	Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika programm 2021–2027	56			
LT	Euroopa Liidu fondide investeeringute programm 2021–2027	58			
HU	Digitaalse uuendamise rakenduskava+	164		135	299
	Majandusarengu ja innovatsiooni rakenduskava+	245			
NL	ERFi 2021.–2027. aasta programm Ida-Hollandis	16			
PL	ELi fondid aruka majanduse jaoks 2021–2027	901			
	Euroopa fondid Dolny Śląski jaoks 2021–2027	20			
	Euroopa fondid Mazowsze jaoks 2021–2027	35			
PT	Algarve piirkondlik programm 2021–2027	18			
	Keskpiirkonna programm 2021–2027	30			
	Temaatiline programm „Innovatsioon ja digipööre“	1115			
	Lissaboni piirkondlik programm 2021–2027	38			
	Põhjapiirkonna programm 2021–2027	25			
RO	Bukarest-Ilfov	54			
	Keskpiirkond	11			
	Haridus ja tööhõive			573	
	Tervis	352		114	466
	Kestlik areng		266		
	Kirdepiirkond	6			
	Loodepiirkond	10			

Liikmesriik	Nimetus	ERF (miljonites eurodes)	JTF (miljonites eurodes)	ESF+ (miljonites eurodes)	Toetus kokku (miljonites eurodes)
	Arukas majanduskasv, digipööre ja rahastamisvahendid	271			
	Kagupiirkond	10			
	Lõuna-Munteenia	10			
	Kagu-Olteenia	27			
	Läänepiirkond	19			
SI	Sloveenia ELi ühtekuuluvuspoliitika programm 2021–2027	103			
SK	ERFi, ÜFi, JTFi ja ESF+ programm Slovakkias	232			
Kokku	**96**	**10 838**	**945,9**	**2 075**	**13 859**

Allikas: liikmesriigid.

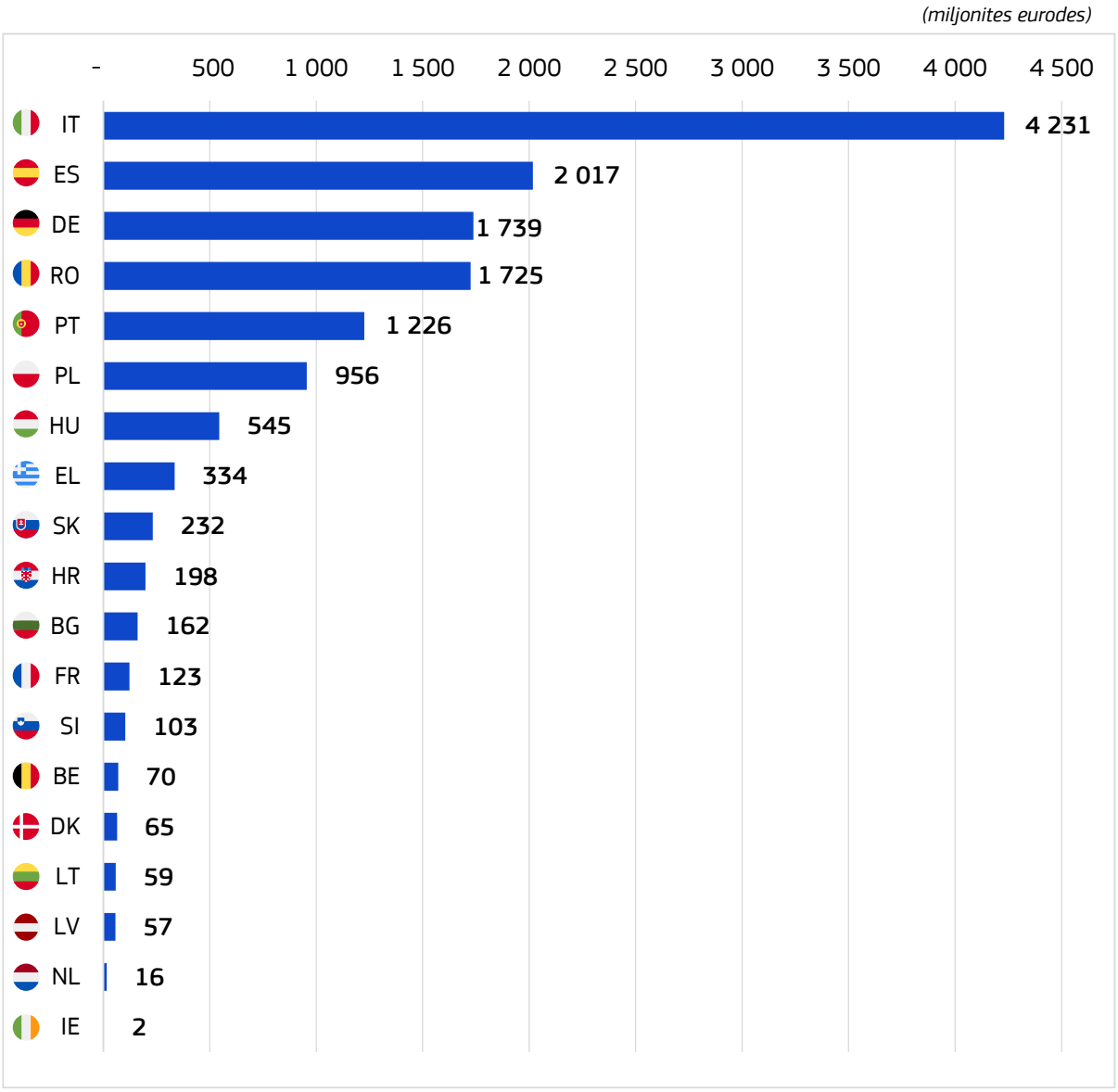
2.4.1.1. STEPi investeeringute geograafiline jaotus

Enamik STEPiga seotud investeeringute ettepanekuid tehti **Saksamaa, Itaalia, Rumeenia ja Hispaania** programmide raames (vt allpool joonis 2g). Need riigid esitasid 96st vastuvõetud programmist 63 ja said ligikaudu 70 % STEPi kogutoetusest, st 9,7 miljardit eurot. Ülejäänud 33 programmi sisaldasid muudatusi koguväärtusega 4,2 miljardit eurot.

Ühtekuuluvuspoliitika programmide kaudu kaasatud STEPi investeeringuid rakendatakse nii piirkonna kui ka riigi tasandil. Ligikaudu 43 % STEPi toetusest, st umbes 6 miljardit eurot, on kasutusele võetud 70 piirkondliku programmi raames, ülejäänud 57 % ehk 7,9 miljardit eurot on kavandatud 26 riikliku programmi kaudu.

JOONIS 2g. Ühtekuuluvuspoliitika programmides tehtud STEPiga seotud muudatuste maht liikmesriikide kaupa 2025. aasta lõpu seisuga (kumulatiivselt alates STEPi loomisest, miljonites eurodes)[59]

[59] Ainult eraldiseisvate prioriteetidega või teadaolevate STEPi jaoks määratud summadega programmid, tuginedes sekkumisvaldkondade eraldistele.

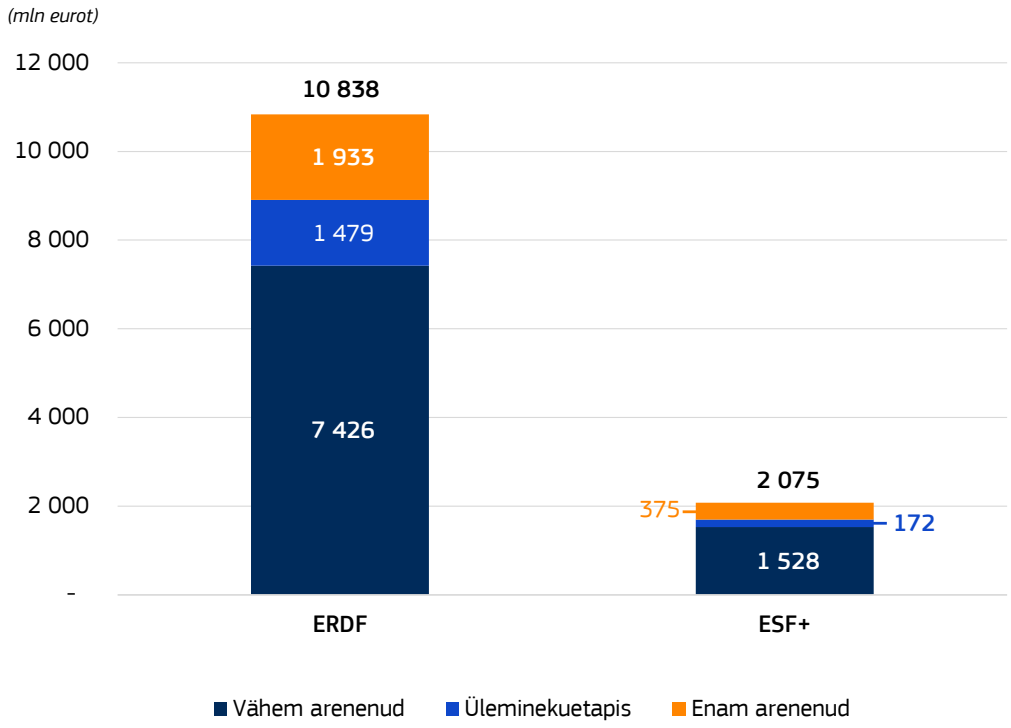

Allikas: liikmesriigid.

ERFi ja ESF+ puhul kavandati rohkem kui kaks kolmandikku STEPi eraldistest vähem arenenud ELi piirkondades[60] ümber.

JOONIS 2j. ERFi ja ESF+ raames tehtud STEPi eraldiste maht piirkonnakategooriate kaupa 2025. aasta lõpu seisuga (kumulatiivselt alates STEPi loomisest, miljonites eurodes)

[60] Määruse (EL) 2021/1060 kohaselt on vähem arenenud piirkonnad ELi liikmesriikide piirkonnad, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) elaniku kohta on alla 75 % ELi 27 liikmesriigi keskmisest SKPst.

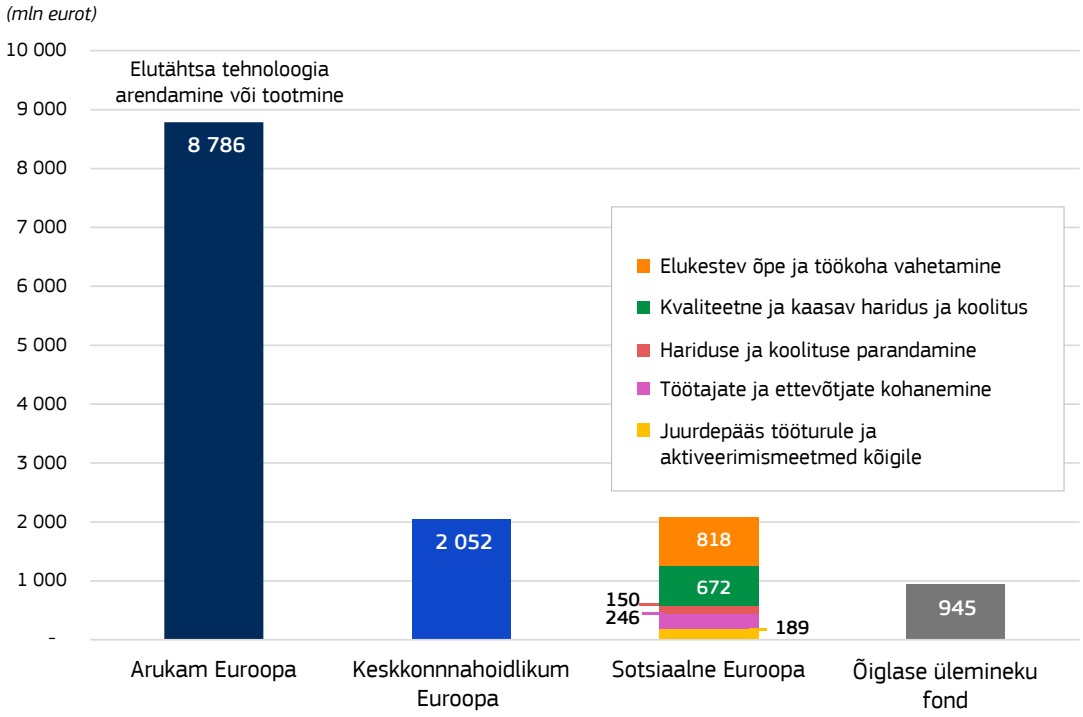
Allikas: liikmesriigid.

2.4.1.2. STEPi investeeringute jaotus sektorite kaupa

STEPi määrusega kehtestati Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi raames kaks uut erieesmärki, et toetada investeeringuid, mille eesmärk on tugevdada tööstuse arengut ja väärtusahelaid strateegilistes sektorites.

Ühtekuuluvuspoliitika fondide STEPi investeeringutest üle **60 %** rakendatakse **poliitikaeesmärgi „arukam Euroopa“ erieesmärgi 1.6** (elutähtsa tehnoloogia arendamine või tootmine) raames, ligikaudu **15 % poliitikaeesmärgi „keskkonnahoidlikum Euroopa“ erieesmärgi 2.9** (puhas tehnoloogia) raames ning **oskuste ja tööhõivemeetmete jaoks ESF+ kaudu poliitikaeesmärgi „sotsiaalne Euroopa“ raames** ning 10 % õiglase ülemineku piirkondades õiglase ülemineku fondi erieesmärgi raames (vt joonis 2k).

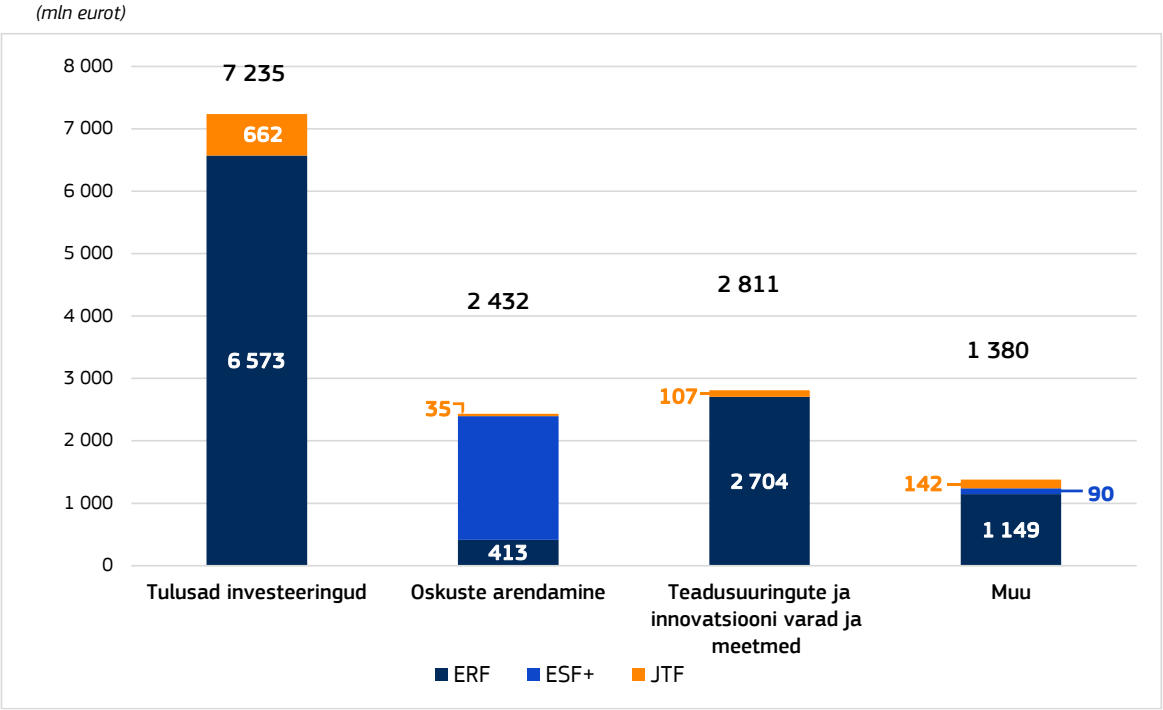
JOONIS 2k. Ühtekuuluvuspoliitika programmides tehtud STEPiga seotud muudatuste maht poliitikaeesmärkide ja erieesmärkide kaupa 2025. aasta lõpu seisuga (ainult eraldiseisvate prioriteetidega programmid, kumulatiivselt alates STEPi loomisest)

Allikas: liikmesriigid.

Ligikaudu 52 % STEPi raames kavandatud summadest moodustavad tulusad investeeringud. Investeeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni moodustavad eraldisest 20 % ning investeeringud oskuste arendamisse 17 %. Ligikaudu 10 %ga eraldisest toetatakse muud tegevust, nagu tehnosiiret, ettevõtlusinkubatsiooni, jagu- ja idufirmasid ning teenuseid, mis on seotud vähese süsinikuheitega majanduse ja kliimakerksusega (vt joonis 2l).

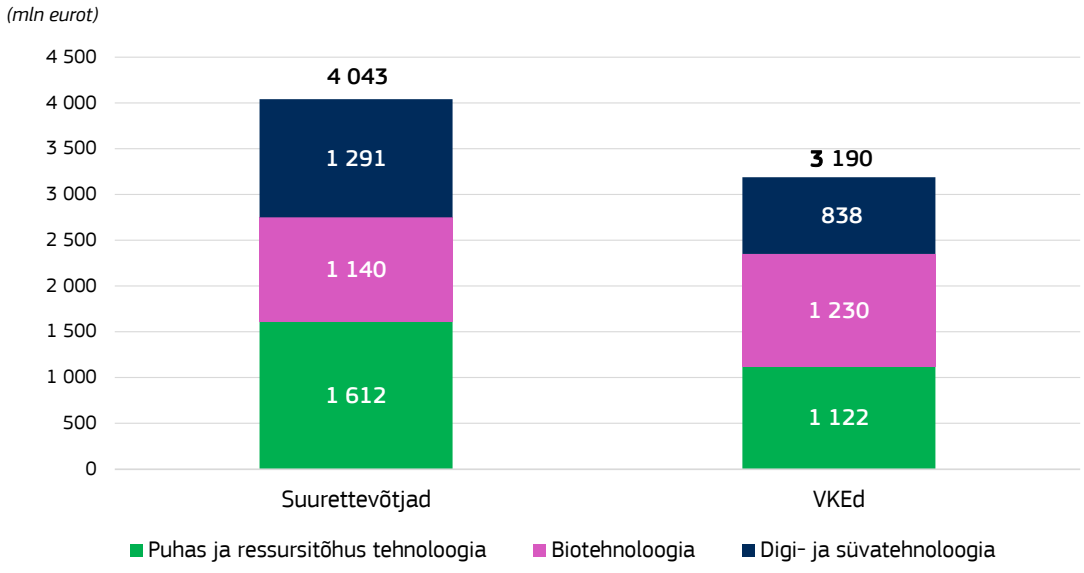
JOONIS 2l. Ühtekuuluvuspoliitika programmides tehtud STEPiga seotud muudatuste maht sektorite kaupa 2025. aasta lõpu seisuga (ainult eraldiseisvate prioriteetidega või teadaolevate STEPi jaoks määratud summadega programmid, kumulatiivselt alates STEPi loomisest, miljonites eurodes)

Allikas: liikmesriigid.

Tulusad investeeringud jagunevad STEPi sektorite vahel järgmiselt: 38 % puhas tehnoloogia, 35 % digi- ja süvatehnoloogia ning 27 % biotehnoloogia. Suurem osa vahenditest eraldati tulusateks investeeringuteks muudesse ettevõtetesse kui VKEd, kasutades võimalust anda sellistele ettevõtetele ERFist vahendeid STEPiga seotud projektide jaoks.

JOONIS 2m. Ühtekuuluvuspoliitika programmide raames tehtud tulusad investeeringud ettevõtjate liikide ja STEPi sektorite kaupa 2025. aasta lõpu seisuga (ainult eraldiseisvate prioriteetidega või teadaolevate STEPi jaoks määratud summadega programmid, miljonites eurodes)

Allikas: liikmesriigid.

2.4.1.3. Ühtekuuluvuspoliitika raames tehtud STEPi investeeringute peamised oodatavad tulemused

74 vastuvõetud programmi raames on oodata investeeringuid kokku ligikaudu 11 900 ettevõttesse, millest 4 287 tegutsevad puhta tehnoloogia sektoris, 3 795 digitehnoloogia sektoris ja 1 397 biotehnoloogia sektoris. Kavandatud investeeringutega luuakse toetust saavates üksustes eeldatavasti 21 644 töökohta.

2.4.2. Ühtekuuluvuspoliitika programmide projektikonkursid

31. detsembri 2025. aasta seisuga olid 11 liikmesriiki (Taani, Saksamaa, Hispaania, Itaalia, Läti, Leedu, Madalmaad, Poola, Rumeenia, Sloveenia ja Slovakkia) teatanud kokku 54 STEPi projektikonkursist kogueelarvega 3,1 miljardit eurot[61]. See tähendab märkimisväärset kasvu võrreldes 2024. aastaga, mil STEPi rakendamine alles algas. Need projektikonkursid on taotlejatele avatud rahastamisvõimalused.

III TABEL. Ülevaade ühtekuuluvuspoliitika programmide projektikonkurssidest

Liikmesriik	Programmi nimetus	Kogusumma miljonites eurodes	Seis 31. detsembril 2025
DK	Keskkonnahoidlik tehnoloogia ja oskused õiglaseks üleminekuks	45,5	Lõpule viidud
DE	ERFi 2021.–2027. aasta programm Baieris	47,0	Lõpule viidud
	ERFi 2021.–2027. aasta programm Schleswig-Holsteinis	30,4	Lõpule viidud
	Mitut fondi hõlmav ERFi ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Nordrhein-Westfalenis	140,0	Lõpule viidud
	ESF+ 2021.–2027. aasta programm Baieris	37	Lõpule viidud
	ERFi 2021.– 2027. aasta programm Baden-Württembergis	65	Lõpule viidud
	ERFi ja JTFi 2021.–2027. aasta programm Saksi-Anhaltis	75	Lõpule viidud
ES	Mitut piirkonda hõlmav ERFi 2021.–2027. aasta programm Hispaanias	90	Lõpule viidud
	Õiglase ülemineku programm 2021–2027 Hispaanias	18	Lõpule viidud
IT	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Lazios	70	Lõpule viidud
	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Apuulias	471	Pooleli
	Riiklik programm „Teadusuuringud, innovatsioon ja konkurentsivõime rohe- ja digipöörde jaoks 2021–2027“	443	Pooleli (tähtaeg 31. detsember 2027)
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Lombardias	120	Lõpule viidud
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Emilia-Romagnas	30	Lõpule viidud

[61] Lisaks on teatatud 892 miljoni euro eraldamisest kombineeritud projektikonkursside raames Saksamaal (Nordrhein-Westfalen) ja Itaalias (riiklik teadusuuringute, innovatsiooni ja konkurentsivõime programm).

	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Campanias	60	Lõpule viidud
	ERFi ja ESF+ 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Calabrias	180	Pooleli (tähtaeg 31. detsember 2027)
	ERFi 2021.–2027. aasta piirkondlik programm Sitsiilias	315	Lõpule viidud
LV	Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika programm 2021–2027	64	Lõpule viidud
LT	Euroopa Liidu fondide investeeringute programm 2021–2027	46	Lõpule viidud
NL	ERFi 2021.–2027. aasta programm Ida-Hollandis	36	Lõpule viidud
PL	Euroopa fondid aruka majanduse jaoks 2021–2027	432	Lõpule viidud
RO	Tervis	218	Lõpule viidud
SI	Sloveenia ELi ühtekuuluvuspoliitika programm 2021–2027	60	Lõpule viidud
SK	ERFi, ÜFi, JTFi ja ESF+ programm Slovakkias	40	Lõpule viidud
Kokku		**3132,9**	

Allikas: liikmesriikide aruandlus.

2.4.3. Valitud projektid

Üksteist liikmesriiki (Belgia, Bulgaaria, Taani, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Läti, Madalmaad, Poola ja Rumeenia) on juba valinud välja STEPi alla kuuluvad projektid.

- **Hispaanias** toetatakse Andaluusia piirkondliku programmiga ja mitut piirkonda hõlmava programmiga teedrajava pooljuhtide tootmise rajatise ehitamist Málagasse koostöös ülikoolidevahelise mikroelektroonika keskusega. Rajatises töötatakse välja uued protsessid järgmise põlvkonna 300 mm pooljuhtkiipide prototüüpide loomiseks.
- **Poolas Mazowieckie piirkonnas** töötatakse Bródnowski haiglas elluviidava projekti raames välja geeniteraapiat Parkinsoni tõve raviks. Projekti eesmärk on arendada uuenduslikke ravimeetodeid selle neurodegeneratiivse häire jaoks ja tugevdada ELi biotehnoloogiasektorit. Selle raames tutvustatakse teedrajavat lähenemist sellele invaliidistavale häirele, mis kahjustab miljoneid inimesi kogu maailmas. Rakendatav uuenduslik tehnoloogia peaks põhjalikult muutma Parkinsoni tõve neuroloogilist ravi ja veelgi tugevdama ELi biotehnoloogiatööstust.
- **Sloveenias** arendatakse ühtekuuluvuspoliitika programmi toel pooljuhtide projekti Chip.si, mille eesmärk on suurendada eksperditeadmisi selliste elektrooniliste nišitoodete kohta nagu fotoonilised kiibid ja kvantkiibid ning nendega seotud komponentide kohta. Projektiga osaletakse ka Euroopa pädevuskeskuste võrgustiku tegevuses, panustades ELi algatusse, millega luuakse kogu Euroopas 27 kiipide pädevuskeskust ja tugevdatakse Euroopa suutlikkust kõrgetasemelise digitehnoloogia valdkonnas.
- **Prantsusmaal Auvergne-Rhône-Alpes'is** toetatakse ühtekuuluvuspoliitika raames projekti AccelBAT, et edendada uuenduslikku akutehnoloogiat. Selle projekti raames arendab ettevõte Injectpower üliminiatuurset suure energiatihedusega täistahket laetavat mikroakut, mille saaks viia tööstuslikku mastaapi. See tehnoloogia on suuteline andma toidet väga

väikestele rõhuanduritele, mida saaks kasutada oftalmoloogias (nt glaukoomi seire) ja neuroloogias (nt koljusisese rõhu mõõtmiseks).

- **Belgias Flandrias** on käsil tehisintellekti ja pooljuhtfotoonika süvatehnoloogia kaasinnovatsiooni keskuse loomine. Tegemist on ulatusliku avaliku ja erasektori partnerlusega, milles osalevad Genti ülikool, ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) ja Alides REIM. Algatuse eesmärk on kiirendada kestlikku süvatehnoloogia digiinnovatsiooni sellistes valdkondades nagu tehisintellekt ja pooljuhtfotoonika.
- **Rumeenias** toetatakse aruka majanduskasvu programmist seitset Euroopa digitaalse innovatsiooni keskust, mis said programmi „Digitaalne Euroopa" kahe hiljutise projektikonkursi raames (DIGITAL-2025-EDIH-EU-EEA-08 ja DIGITAL-2026-EDIH-EU-EEA-09) STEPi märgise. Kui kuut neist keskustest toetatakse kuni 50 % ulatuses rahastamisprogrammist „Digitaalne Euroopa" ja ülejäänud kulud kaetakse ühtekuuluvuspoliitika vahenditest, siis seitsmendat keskust rahastatakse täielikult ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Sellise programmi „Digitaalne Euroopa" ja ühtekuuluvuspoliitika vahelise vastastikuse täiendavusega tagatakse, et Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustik katab kogu Rumeeniat, toetab talitluspidevust ja võimaldab keskustel siseneda konsolideerimisetappi tehisintellekti kogemuskeskustena. Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused pakuvad VKEdele ja kohalikele ametiasutustele digiüleminekuks oma tehnoloogiaalaseid eksperditeadmisi ja teenuseid, sealhulgas elutähtsa tehnoloogia, näiteks tehisintellekti valdkonnas, aidates seeläbi laiemalt kaasa digikümnendi eesmärkide saavutamisele.
- **Saksamaal Baieri liidumaal** on tehisintellekti innovatsioonilabor võtnud sihikule ettevõtjad, kellel on tehisintellekti alal vähe kogemusi ja kes soovivad ära kasutada selle potentsiaali. Nõuandjateks on äriringkondade ja akadeemiliste ringkondade eksperdid. Teoreetiliste teadmiste kõrval antakse ettevõtjatele ka praktilist abi tehisintellekti lahenduste integreerimiseks olemasolevatesse protsessidesse. Programm hõlmab tehisintellekti spetsialistide korraldatavaid seminare ja koolitusi ning kaasnevat mentorlust, mis on kohandatud ettevõtjate individuaalsetele vajadustele.

2.4.4. Ülevaade rakendamisest: Baieri liidumaa juhtum

Komisjon käivitas 2025. aastal **katseprojekti, et hinnata STEPi sidusrühmade** (nt potentsiaalsed taotlejad, sh VKEd, teadusasutused jt) **teadlikkust** oma liikmesriigis algatatud **STEPiga seotud projektikonkurssidest**.

Selle **Baieri liidumaale (Saksamaa)** keskenduva projekti raames püüti eeskätt hinnata liikmesriigi poolt STEPi jaoks eraldatud rahaliste vahendite kasutamise edukust. Selle tööga jätkatakse 2026. aastal, kaasates rohkem piirkondi ja ühtekuuluvuspoliitika programme.

Nagu on kirjeldatud eespool punktides 2.4.2 ja 2.4.3, algatas **Baieri liidumaa 2025. aastal STEPi projektikonkursid** kahe ERFi ja ESF+ ühtekuuluvusprogrammi raames.

- **Toetuspõhised ESF+ meetmed** hõlmasid tulevikus vajaminevate STEPi oskuste alast koolitust, teadmussiiret ülikoolidest VKEdesse ja STEPi tehnoloogia alaste oskuste omandamist üliõpilaste seas.
- **ERF** toetas **omakapitalil põhineva meetme** raames ülikoolide ja ülikoolihaiglate ning VKEde koostöö kaudu toimuvat tehnosiiret. Lisaks toetas ERF omakapitali rahastamisvahendi kaudu VKEsid stardi- ja käivitusetapis, aidates samal ajal laiendada ülikoolide välist teadustaristut STEPi valdkondades.

Mõlema programmi raames **tehti teavitustööd ja pöörduti** olemasolevate kanalite kaudu **konkreetsete sihtrühmade poole**, mille tulemuseks oli projektitaotluste kõrge edumäär. Pärast STEPi prioriteedi väga edukat tutvustamist – projektiarendajate nõudlus rahastuse järele oli oodatust suurem (esimene ESF+ projektikonkurss (teadmussiire ülikoolidest VKEdesse STEPi sektorites) tõi kaasa enam kui kahekordse ülepakkumise) – on Baieri liidumaa ametiasutused esitanud täiendavad ERFi ja ESF+ programmide muudatused, et saada STEPi meetmete jaoks lisavahendeid. Ametiasutuste ootusi on ületanud ka nõudlus rahaliste vahendite järele selleks, et noori täiskasvanuid / õpilasi alates keskkooliastmest varakult kooliprojektide raames STEPiga seotud töökohapõhisesse õppesse kaasata.

Liidumaa ametiasutused teatasid, et **taotlejatel (nt ettevõtjatel) on raske mõista kahte tähtsat STEPi tehnoloogiaga seotud tingimust**, mis peavad olema täidetud, et osutuda valituks: tehnoloogia uuenduslikkus või tehnoloogia panus ELi strateegilise sõltuvuse vähendamisse.

Seda tagasisidet kinnitab **püsivalt suur nõudlus tehnilise abi järele STEPi rakendamisel ühtekuuluvuspoliitika raames**, eelkõige STEPi tehnoloogilise kohaldamisala tõlgendamisel. Selle vajaduse rahuldamiseks on komisjon korraldanud riiklikele kontaktpunktidele, korraldusasutustele ja projektiarendajatele korrapäraselt koolitusi, kus saab vastata küsimustele, selgitada kahtlusi ja edendada ühist arusaama rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidest.

2.5. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning programm „InvestEU“

31. detsembri 2025. aasta seisuga **ei olnud olukord STEPi rakendamisel taaste- ja vastupidavusrahastu raames eelmise aastaga võrreldes muutunud**. Ükski liikmesriik ei olnud kasutanud STEPi määruse artikliga 19[62] ette nähtud suuremat paindlikkust, et kanda STEPiga seotud investeeringute jaoks taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid programmi „InvestEU“ liikmesriigi osasse. See vahendite ülekandmine oleks muu hulgas võimaldanud liikmesriikidel toetada investeeringuid pärast taaste- ja vastupidavusrahastu tähtaega 2026. aasta augustis, jäädes siiski programmi „InvestEU“ 2027. ja 2028. aasta tähtaja piiresse.

Ükski liikmesriik ei olnud kasutanud taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid STEPi märgiste rahastamiseks ega olnud lisanud märgise saanud projekte oma läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavva. Määruse kohaselt peavad liikmesriigid seadma oma kava läbivaatamisel esikohale STEPi märgisega projektid, isegi kui puudub konkreetne rahaline stiimul selliste projektide jaoks taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite eraldamiseks.

Mitu liikmesriiki selgitasid, et nad ei olnud lisanud STEPi märgise saanud projekte oma läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavva seepärast, et neil projektidel **juba oli alternatiivne ELi rahastus, need ületasid taaste- ja vastupidavusrahastu ajakava või need ületasid muul viisil olemasolevate rahastamispakettide ulatust**. Mõni liikmesriik oli seisukohal, et STEPi märgisega projektid ei ole kooskõlas tema taaste- ja vastupidavuskava keskmes olevate valdkondadega või et

[62] STEPi määruse artikliga 19 muudetakse taaste- ja vastupidavusrahastut reguleerivaid määrusi, võimaldades liikmesriikidel suunata kuni 6 % oma taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest programmi „InvestEU“ liikmesriigi osasse, et toetada finantsinvesteeringuid STEPiga seotud tehnoloogiasse. See lisandub senisele võimalusele paigutada ümber 4 %, mistõttu potentsiaalne ümberpaigutatav kogusumma suureneb 10 %-ni.

kava raames kättesaadavaid vahendeid oleks parem kasutada olemasolevate suure nõudlusega investeeringute suurendamiseks[63].

STEPi kasutuselevõtu hõlbustamiseks on komisjon andnud liikmesriikidele täiendavaid suuniseid ja pakkunud tuge. Komisjon oli juba 2024. aasta juulis **muutnud taaste- ja vastupidavusrahastu suuniseid**,[64] selgitamaks, kuidas muuta taaste- ja vastupidavuskava, et eraldada taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid STEPi eesmärkide jaoks. **Komisjon jätkas** kogu 2025. aasta vältel **korrapärast suhtlemist STEPi riiklike kontaktpunktide ning** taaste- ja vastupidavuskava eest vastutavate **riiklike ametiasutustega**, eelkõige et levitada teavet STEPi märgiste loetelu kohta konkreetses riigis. Seda teavet ajakohastatakse korrapäraselt uute märgiste andmisel.

3. VAHEND: Silmapaistvate projektide nähtavuse suurendamine – STEPi märgis

STEPi (suveräänsus)märgis on STEPi määruse artikli 4 kohane kvaliteedimärgis. **Euroopa Komisjon annab neid märgiseid kvaliteetsete projektide** tunnustamiseks siseturul. Märgiseid antakse STEPiga seotud projektikonkursside valikumenetluse lõpus viie programmi raames, mida komisjon haldab otse ja millega toetatakse STEPi: programm „Digitaalne Euroopa“, Euroopa Kaitsefond, programm „EL tervise heaks“, programm „Euroopa horisont“ ja innovatsioonifond[65].

STEPi märgise eesmärk on suurendada projektide nähtavust ning **hõlbustada juurdepääsu alternatiivsele või täiendavale rahastusele ELi rahastamisprogrammidest ja erainvestoritelt**.

Eelarve otsese täitmise alla kuuluvad ELi rahastamisprogrammid, mille raames saab anda STEPi märgiseid, meelitavad ligi projektitaotlusi kõigist 27 liikmesriigist ja assotsieerunud riikidest ning nõudlus on märksa suurem, kui jagub vahendeid. Seepärast annab komisjon STEPi märgise projektidele, mille puhul leitakse, et need **ületavad kõiki** asjaomase projektikonkursi **rahastamiskõlblikkuse, kõrvalejätmise ja hindamiskriteeriume**, isegi kui neid ei valita välja toetuse või omakapitaliinvesteeringu jaoks, kuna projektikonkursi eelarve on ammendunud.

STEPi määruse kohaselt toob STEPi märgis projekti jaoks konkreetset kasu. Selleks on loodud ühtekuuluvuspoliitika fonde, taaste- ja vastupidavusrahastut ning moderniseerimisfondi haldavatele riiklikele ja piirkondlikele avaliku sektori asutustele ning muudele programmi „InvestEU“ rakendavatele üksustele stiimulid, et nad annaksid rahalist toetust kas lisaks toetusele, mida Euroopa Komisjoni annab otse, või nende alternatiivina (vastavalt olukorrale).

Näiteks Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+ ja õiglase ülemineku fondi korraldusasutused saavad rahastada STEPi märgisega projekte uut projektikonkurssi välja kuulutamata, tingimusel et projekt vastab asjaomase programmi tingimustele. Samuti nõutakse STEPi määruses, et liikmesriigid seaksid oma taaste- ja vastupidavuskava läbivaatamisel või moderniseerimisfondi osast investeeringute tegemisel STEPi märgise saanud projektid esikohale ning võtaksid neid projekte arvesse Euroopa Investeerimispanga investeeringute valimisega seotud

[63] See on valik asjaomastes nõukogu rakendusotsustes esitatud põhjustest, miks liikmesriigid ei ole lisanud STEPi märgisega projekte oma läbivaadatud taaste- ja vastupidavuskavva.
[64] Komisjoni teatis „Suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta“, C(2024) 4618.
[65] Lisateavet STEPi märgise saamise kriteeriumide ja andmise korra ning kaasneva kasu kohta leiab 2024. aasta aruandest STEPi kohta ja STEPi portaalist.

menetlustes ja määruses (EL) 2021/523 (InvestEU määrus) sätestatud poliitikavastavuse kontrollides.

2025. aastal jätkus 2024. aasta lõpus alanud edukas liikumine selle poole, et STEPi (suveräänsus)märgisest saaks tunnustatud Euroopa tasandi märgis, mis kinnitab hinnatud projektide tipptaset. 2025. aasta lõpuks oli STEPi märgise saanud 614 projekti (vt punkt 3.2, mis sisaldab ülevaadet olukorrast).

Komisjon jätkab nende silmapaistvate projektide tutvustamist liikmesriikide sidusrühmadele ja on pidevalt ühenduses asjaomaste riiklike ametiasutustega, eelkõige STEPi riiklike kontaktpunktidega, et toetada jõupingutusi, mida tehakse selleks, et tagada STEPi märgise saanud projektide rahastamine.

STEPi vahehindamisel, mille tulemused avaldas komisjon 2025. aasta juulis,[66] leiti paraku, et **ükski STEPi märgisega projekt ei olnud** 2025. aasta alguse seisuga **saanud täiendavat rahastust** ei ELi ühtekuuluvuspoliitika vahenditest, taaste- ja vastupidavusrahastust ega liikmesriigi eelarvest. Komisjonile teadaolevalt oli see nii ka 2025. aasta lõpus.

On võimalik, et mõni neist projektidest sai rahalisi vahendeid erasektori allikatest, millest ei ole komisjonile teatatud.

Lisaks on **liikmesriikides aset leidmas mõningane julgustav areng**. Näiteks Rumeenia on eraldanud aruka majanduskasvu programmi raames ühtekuuluvuspoliitika vahendeid rühmale STEP märgise saanud Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustele (vt punkt 2.4.3). Pärast valikumenetlusega seotud formaalsuste täitmist saavad neist projektidest esimesed juhtumid, kus **STEPi märgis on võimaldanud saada kumulatiivset või alternatiivset rahastust**. Mitu teist liikmesriiki on algatanud projektikonkursid või osalemiskutsed konkreetselt STEPi märgisega projektide jaoks, mis peaksid samuti kaasa tooma täiendava/alternatiivse ELi rahastuse STEPi märgise omanikele.

Oluline vahend STEPi märgise omanike tutvustamisel on jätkuvalt STEPi portaal (vt punkt 4), sealhulgas **STEPi märgiste tulemustabel**,[67] mille kaudu pääseb ligi korrapäraselt ajakohastatavale teabele rohkem kui 600 STEPi märgise saanud projekti kohta kogu ELis. Tulemustabel võimaldab kasutajatel, näiteks avaliku ja erasektori investoritel, võtta projektiarendajatega otse ühendust. Pärast portaali uuendamist 2025. aasta septembris, mille käigus loodi STEPi märgise ja selle tulemustabeli jaoks eraldi rubriik, on portaali kui kasutajate kaasamise nurgakivi roll tugevnenud. Ligikaudu 20 % portaali kasutamisest langeb selle uue rubriigi arvele, mis on märk selle kasvavast tähtsusest sidusrühmade jaoks, kes otsivad uuenduslikke STEPi märgisega projekte. Veel üks vahend STEPi märgise tutvustamiseks on platvormi Dealroom[68] sihtotstarbeline veebileht, kus antakse ülevaade kvaliteetsete projektide taga olevatest idu- ja kasvufirmadest[69].

[66] Vt STEPi dokumendid – Euroopa Liit.
[67] Vt STEPi märgise tulemustabel |Euroopa Liit.
[68] Dealroom on turuteabeplatvorm, kust leiab andmeid idufirmade, kasvufirmade, riskikapitali ja innovatsiooni ökosüsteemide kohta kogu maailmas.
[69] Vt STEPi märgis |Dealroom.co.

3.1. STEPi märgist käsitlev uuring

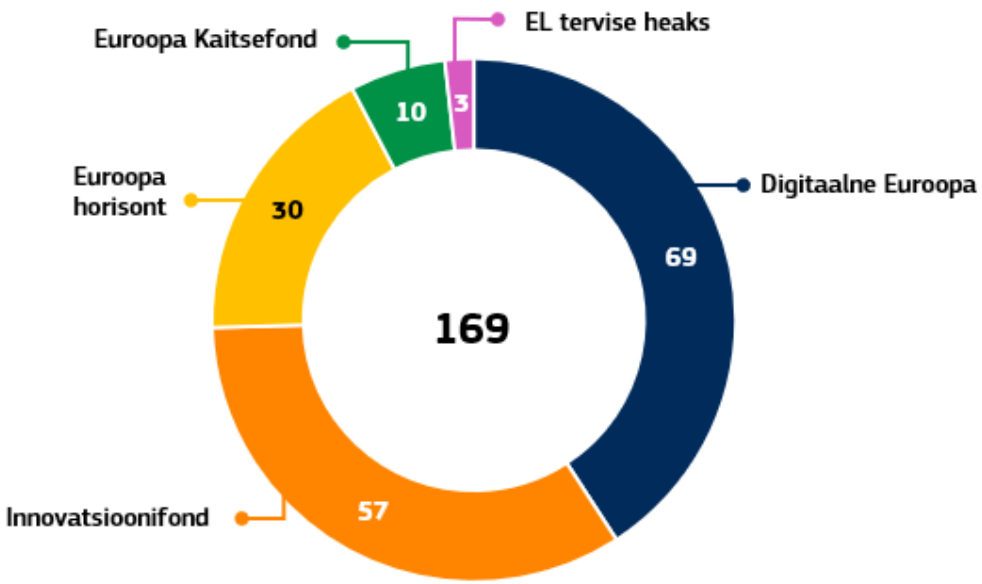
2025. aasta novembris algatas komisjon uuringu, võttes sihikule kõik seni STEPi märgise saanud projektid, et koguda praktilist teavet STEPi märgise rakendamise seisu kohta. Uuringule vastas 403 STEPi märgise omanikust 169[70].

Enamiku vastustest esitasid selliste projektide koordinaatorid, mis olid saanud STEPi märgise programmi **„Digitaalne Euroopa“** või **innovatsioonifondi** raames. Vastajate geograafiline jaotus kajastab suuresti antud STEPi märgiste jaotumist ELis[71].

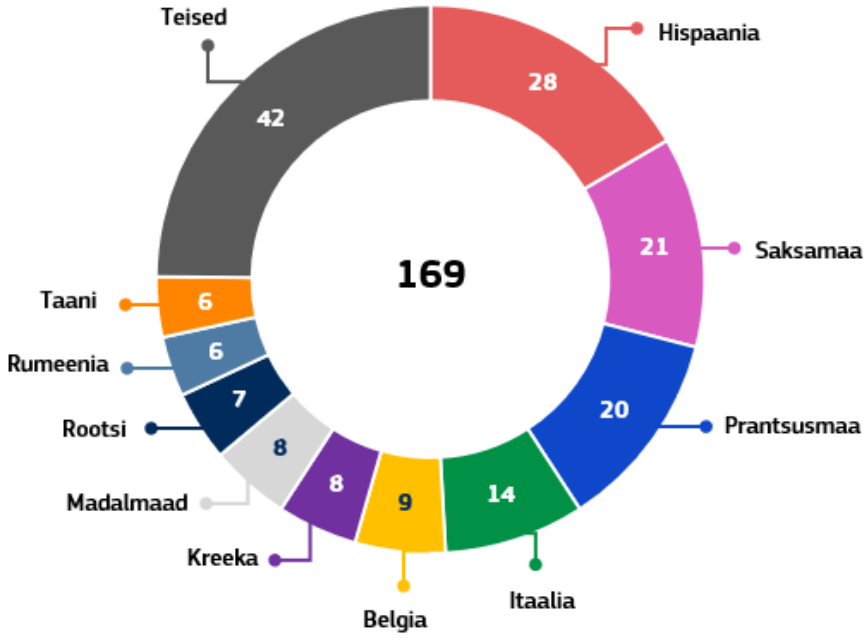
120 vastajat esitas vastuse projektikonsortsiumi nimel ja enamik vastajaid (107) olid komisjonilt rahastuse (nt toetuse või omakapitali) saanud projektide koordinaatorid.

[70] Kuigi kogutud tagasiside, sealhulgas tagasiside, mis saadi põhjalike kommentaaride vormis, sisaldab väärtuslikku teavet STEPi märgise rakendamist edendavate ja takistavate tegurite kohta, ei saa seda pidada mitmesuguste STEPiga seotud ELi rahastamisprogrammide projektiarendajate arvamuse mõttes statistiliselt esinduslikuks.
[71] Kui projekt seisnes füüsilises rajatises, käsitati uuringus projekti asukohariigina füüsilise rajatise asukohaliikmesriiki, ja muudel juhtudel koordinaatori asukohaliikmesriiki.

JOONIS 3a. Vastajate arv ELi rahastamisprogrammide lõikes

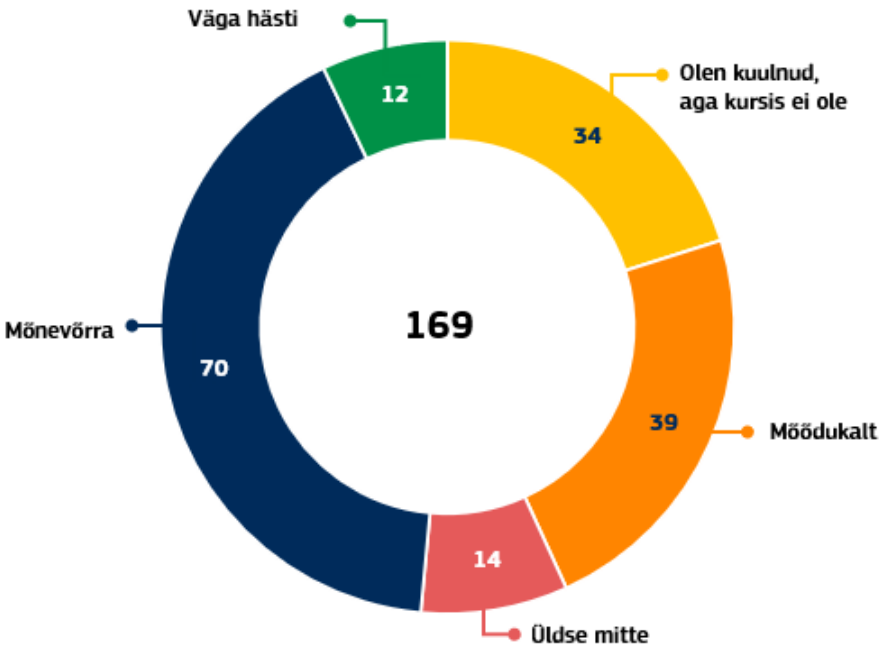

JOONIS 3b. Vastajate arv asukohaliikmesriikide lõikes

Enamik projektiarendajaid ütles, et nad on teadlikud STEPi märgise teoreetilistest aspektidest, kuid ei ole kindlad, millist praktilist kasu see võib nende projektile tuua.

JOONIS 3c. Vastused küsimusele „Kuivõrd olete kursis STEPi märgisega ja kasuga, mida see võib teie projektile tuua?“

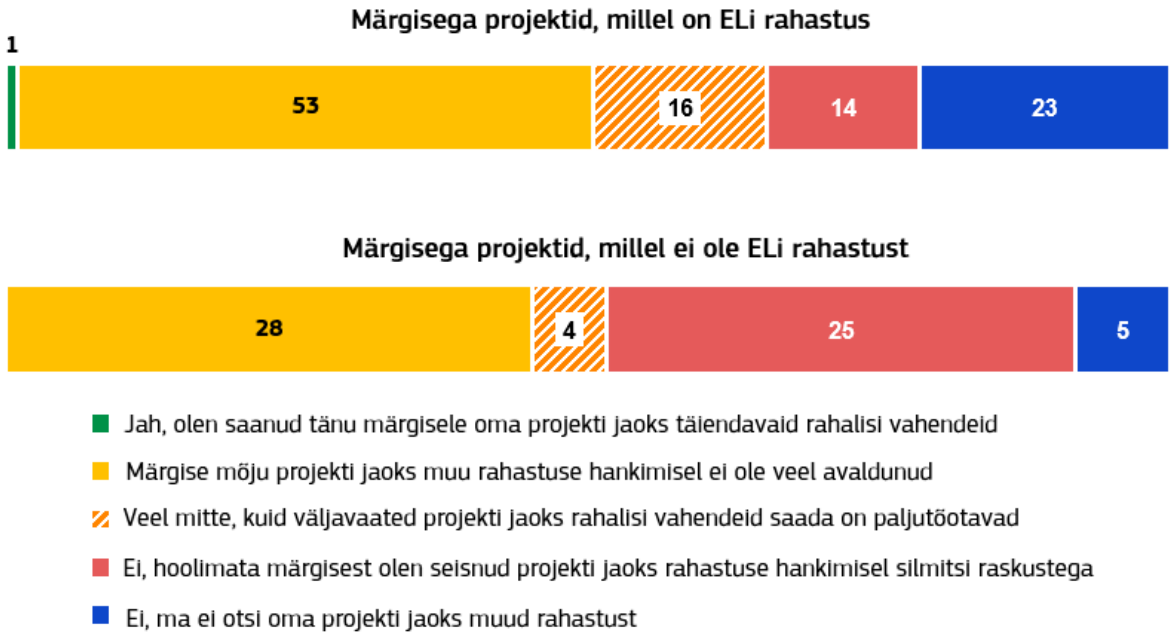

Näiteks ühe Soomest pärit vastaja sõnul **ei ole** ikka veel **selge, kuidas toimida**, kui otsitakse elluviidava projekti, areneva teema või olemasoleva konsortsiumi jaoks lisarahastust, ning kuidas STEPi märgist konkreetselt kasutada. Seda muret jagasid ka teised projektiarendajad. Mõne jaoks seisnes peamine ebakindlus selles, kellele oma taotlus riigi tasandil saata.

Kõik 169 vastajat **peale ühe märkisid, et STEPi märgis ei ole veel aidanud saada projektile** avaliku või erasektori investoritelt täiendavat või alternatiivset rahastust. See kinnitas olukorda, millele oli juba juhitud tähelepanu 2025. aastal avaldatud STEPi vahehindamise aruandes[72].

[72] Vt STEPi dokumendid – Euroopa Liit.

JOONIS 3d. Vastused küsimusele „Kas STEPi märgis on aidanud saada projekti jaoks rahalisi vahendeid muudest allikatest lisaks Euroopa Komisjoni rahastusele / Euroopa Komisjoni rahastuse puudumise korral?“[73]

Vastajad nimetasid peamiste takistustena, mis tuleb alternatiivse või täiendava rahastuse saamiseks ületada, **riikliku ja/või piirkondliku rahastuse kättesaadavust ja sellega seotud tingimusi**, **rahastamisallikate kombineerimise** praktilisi aspekte ning eri rahastamiseeskirjade, sealhulgas **riigiabi eeskirjade** kohaldamise keerukust.

[73] Joonisel on kokku võetud sellele küsimusele antud vastused lähtuvalt sellest, kas vastaja oli saanud Euroopa Komisjoni projektikonkursi raames toetust/omakapitali (rahastatud projektid) või mitte (rahastamata projektid).

JOONIS 3e. Vastused küsimusele „Millised on peamised takistused, millega avalikus ja/või erasektoris oma projekti jaoks rahalisi vahendeid otsides silmitsi seisate?“[74]

Mis puudutab täiendava või alternatiivse rahastuse vormi, siis enamik vastajaid eelistas, et **toetus** tuleks **riigi või piirkonna tasandil hallatavast ELi fondist** (nt ühtekuuluvuspoliitika fond või taaste- ja vastupidavusrahastu). Üks vastaja rõhutas, et tema **eelistab rahastamisallikat, mille puhul halduskoormus on võimalikult väike ja mille puhul ei ole topeltrahastamise ohtu**, kombineerituna komisjoni antava toetusega.

Enamikul uuringus osalenud projektiarendajatel (111) ei ole olnud STEPi märgisega seoses **mingit kontakti ühegi ELi/riigi/piirkonna ametiasutusega**. Need, kes on suhelnud oma riikliku kontaktpunktiga, ütlesid, et **riiklikud ametiasutused on olnud peamiselt abiks sellega, et on selgitanud STEPi märgise kontseptsiooni ning hõlbustanud suhtlust teiste ELi vahendeid haldavate riiklike ja piirkondlike ametiasutustega** (nt ühtekuuluvusfondide korraldusasutustega). Samas pidasid paljud vastajad kahetsusväärseks konkreetse toe puudumist, mida nad seostasid mitme põhjusega, sealhulgas eraldatud eelarve puudumine, vähene tegevusvalmidus STEPi märgiste toetamiseks liikmesriikides ja piirkondades ning üldiselt keeruline olukord erasektori rahastuse hankimisel, mille üle riiklikul kontaktpunktil puudub kontroll. Mõni projektiarendaja suhtles siiski oma liikmesriigi muude avaliku sektori ja/või rahastamisasutuste ja -organitega, sealhulgas ministeeriumidega ja ELi rahastamisprogrammide eest vastutavate pädevate asutustega, ning Euroopa Investeerimispangaga.

Komisjon kaalub **uue uuringu** algatamist 2026. aasta lõpus või 2027. aasta alguses, et hinnata, kuidas on tulemused sel aastal seoses sellega muutunud, et STEPi märgise omanike hulk on suurem ja mitmekesisem.

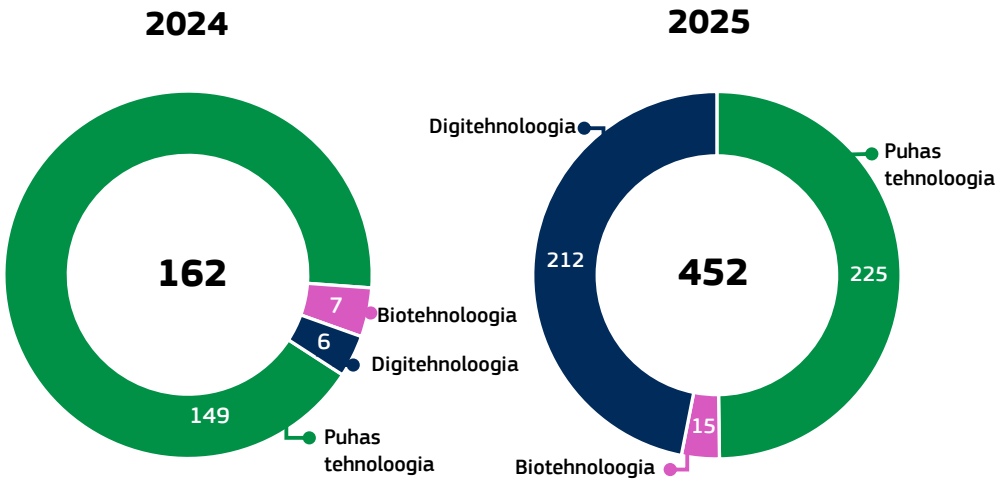
[74] Sellele küsimusele antud vastuste koguarv (109) ei vasta uuringus osalenute koguarvule (169), sest küsimus esitati ainult neile projektiarendajatele, kes olid eelmistes vastustes nimetanud takistuste olemasolu. Lisaks oli võimalik anda sellele küsimusele mitu vastust.

3.2. Ülevaade olukorrast

Nagu on märgitud 2024. aasta aruandes STEPi kohta,[75] oli komisjon 2024. aasta lõpuks andnud piiratud arvu STEPi märgiseid (162) ainult kolme rahastamisprogrammi raames: **innovatsioonifond**, **programm „Euroopa horisont“** ja **programm „EL tervise heaks“**. Selle peamine põhjus oli see, et esimeste STEPiga seotud projektikonkursside algatamisest projektikonkursside tulemuste avaldamiseni kulus aega, mistõttu esimesed STEPi märgised anti alles 2024. aasta oktoobris.

2025. aasta lõpuks oli komisjon andnud 614 STEPi märgist kõigi viie STEPiga seotud ELi rahastamisprogrammi raames, mida ta haldab otse: innovatsioonifond, programm „Euroopa horisont“, programm „Digitaalne Euroopa“, Euroopa Kaitsefond ja programm „EL tervise heaks“. Neist STEPi märgistest 452 anti 2025. aastal ning need hõlmasid kõiki kolme tehnoloogiasektorit, mis kuulusid STEPi alla enne kaitsevaldkonna minikoondpaketi vastuvõtmist:[76] digi- ja süvatehnoloogia, puhas tehnoloogia ja biotehnoloogia.

JOONIS 3f. Antud STEPi märgiste arv sektorite lõikes, 2024. aasta (vasakul) ja 2025. aasta (paremal) võrdlus

2025. aasta puhul väärivad märkimist

- **esimesed 40 STEPi märgist, mis anti Euroopa Innovatsiooninõukogu STEPi kasvutoetuse projektikonkursi raames**, mis oli esimene vaid omakapitalipõhine STEPiga seotud projektikonkurss;
- **esimesed 16 STEPi märgist, mis anti** digisektoris programmi „Digitaalne Euroopa“ raames **oskuste nappuse probleemi lahendamise** vallas, et toetada peamiste digioskuste

[75] Vt STEPi dokumendid – Euroopa Liit.
[76] 2025. aasta detsembris jõustunud kaitsevaldkonna minikoondmäärusega lisati STEPi kohaldamisalasse neljas sektor: kaitsesektor. Vt „STEP boosting investments for EU defence“.

arendamist valitud digivaldkondades, nagu virtuaalmaailmad, servtöötlus, kvantarvutus, fotoonika ning robootika ja automatiseerimine;

- **esimesed 46 STEPi märgist, mille andis ühisettevõte**[77] (programmi „Euroopa horisont“ raames loodud Saastevaba Vesiniku Ühisettevõte oma 2025. aasta projektikonkursi raames[78]).

V TABEL. Kokkuvõte 2025. aastal STEPiga seotud projektikonkursside raames antud STEPi märgistest

Programm	Projektikonkurss	Märgised
Innovatsioonifond	Akud – elektrisõidukite akuelementide tootmine	6
	Nullnetotehnoloogia	161
	2024. aastal innovatsioonifondi raames antud STEPi märgised	149
	Kokku	**316**

Programm	Projektikonkurss	Märgised
Programm „Euroopa horisont“	Euroopa Innovatsiooninõukogu STEPi kasvutoetus – 2025	40
	Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastamisvahend „Accelerator“ – 2025	43
	Saastevaba Vesiniku Ühisettevõte – 2025	46
	2024. aastal programmi „Euroopa horisont“ raames antud STEPi märgised	7
	Kokku	**136**

Programm	Projektikonkurss	Märgised
EU4Health	*2024. aastal programmi „EL tervise heaks“ raames antud STEPi märgised*	7
	Kokku	**7**

Programm	Projektikonkurss	Märgised
Programm „Digitaalne Euroopa“	Euroopa digitaalse innovatsiooni keskuste võrgustiku konsolideerimine	102
	Erialased haridusprogrammid peamistes pädevusvaldkondades	16
	Hästi toimiv avatud lähtekoodiga Euroopa sihtasutuse mudel	1
	2024. aastal programmi „Digitaalne Euroopa“ raames antud STEPi märgised	0
	Kokku	**119**

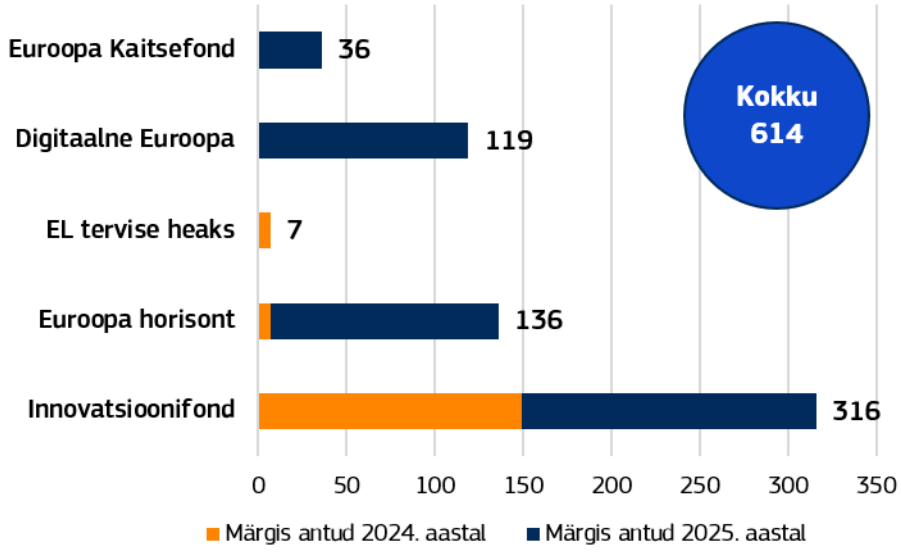
[77] Vt ühisettevõtted – EUR-Lex.
[78] Vt 2025. aasta projektikonkurss (suletud) – saastevaba vesiniku partnerlus.

Programm	Projektikonkurss	Märgised
Euroopa Kaitsefond	Euroopa Kaitsefondi 2024. aasta projektikonkursid[79]	36
	2024. aastal Euroopa Kaitsefondi raames antud STEPi märgised	0
	Kokku	**36**

Allikas: Euroopa Komisjon.

Komisjon valis alates 2024. aastast kokku 614 STEPi märgise saanud projektist rahastamiseks esialgu välja 324 projekti ja palus nende kohta koostada asjakohase rahastamislepingu. 451 projektist, mis olid saanud STEPi märgise 2025. aastal, valiti rahastamiseks välja 226. Enamikul juhtudel katab antud toetus või omakapital vaid osa rahastamiskõlblikest projektikuludest (nt innovatsioonifondi puhul kuni 60 % rahastamispuudujäägist), jättes ruumi võimalikule täiendavale rahastamisele. Ülejäänud projektid, mis said positiivse hinnangu, ei saanud eelarvepiirangute tõttu toetust, kuid neile anti nende suure potentsiaali ja tehnilise väärtuse tõttu siiski STEPi märgis.

JOONIS 3g. STEPi märgise saanud projektide arv programmi kohta

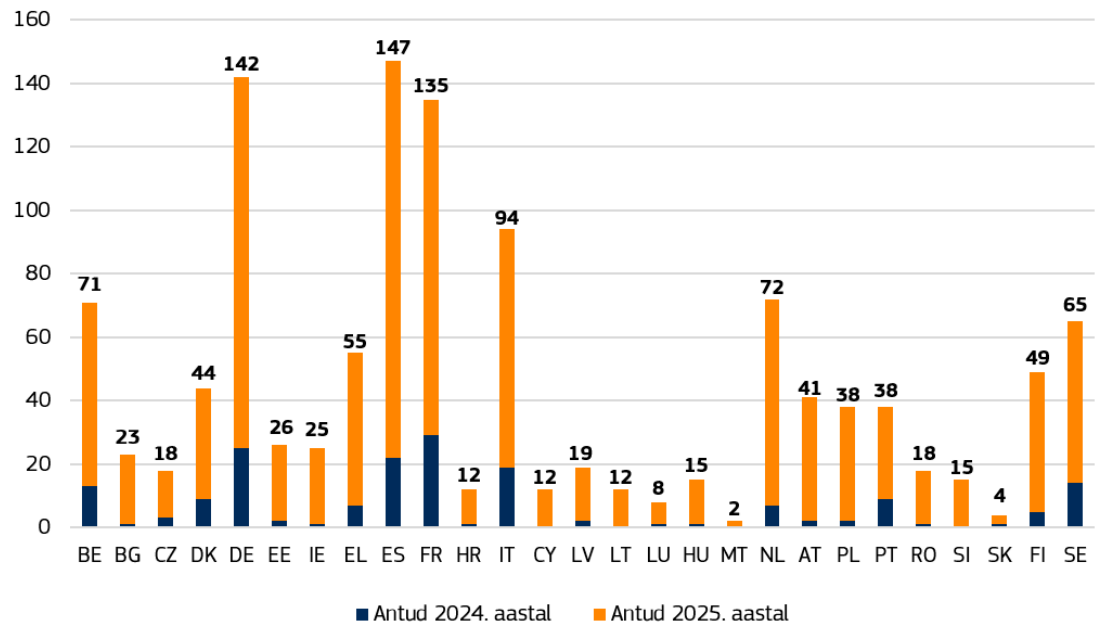
Allikas: Euroopa Komisjon.

Geograafilise jaotuse poolest[80] asub enamik STEPi märgise saanud projekte Hispaanias (147), Saksamaal (142), Prantsusmaal (135), Itaalias (94) ja Madalmaades (72). **Piirkondade** arvestuses on saanud kõige rohkem STEPi märgiseid Île-de-France (Prantsusmaa, 58), Oberbayern (Saksamaa) ja Madridi autonoomne piirkond (Hispaania) (mõlemad 43) ning Kataloonia (Hispaania, 36).

Hispaania, Saksamaa ja Prantsusmaa on olnud STEPi rakendamise algusest saati liikmesriigid, kus on kõige rohkem STEPi märgise saajaid.

[79] 2024. aasta projektikonkurss, mille tulemused (sh STEPi märgiste andmine) avalikustati 2025. aastal.
[80] Riiki või piirkonda käsitatakse STEPi märgise saanud riigi või piirkonnana, kui selle piirides asub osaliselt või täielikult üks märgise saanud projekt, isegi mitme asukohaga projektide korral.

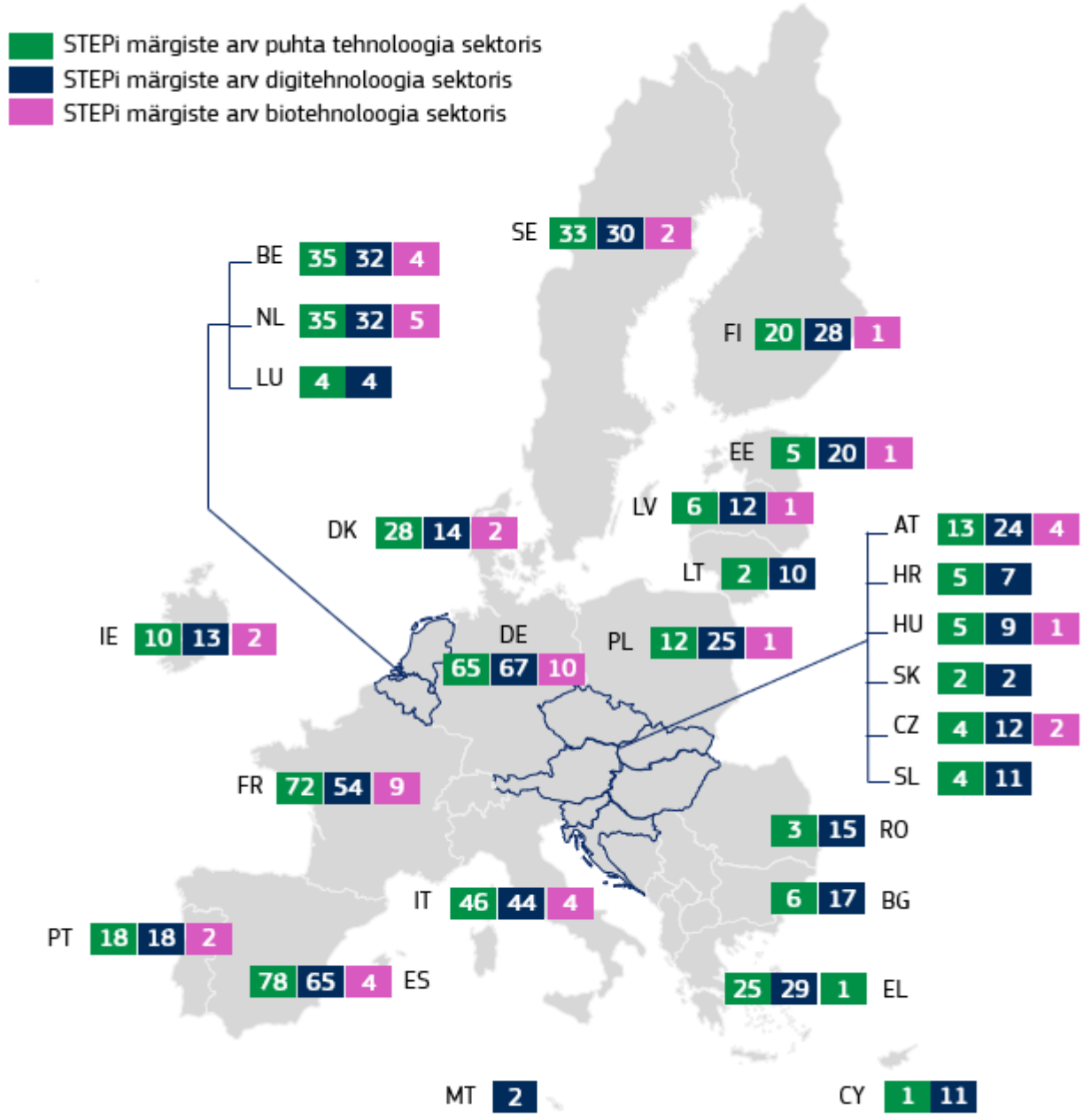
JOONIS 3h. 2024. ja 2025. aastal antud STEPi märgiste geograafiline jaotus[81]

Allikas: Euroopa Komisjon.

[81] STEPi märgiseid, mis on antud mitut toetusesaajat hõlmavatele konsortsiumidele, on arvestatud iga liikmesriigi puhul, kus on asutatud konsortsiumis osalev üksus.

JOONIS 3i. 2025. aastal antud STEPi märgiste geograafiline jaotus sektorite kaupa

Allikas: Euroopa Komisjon.

4. VAHEND: rahastusele juurdepääsu hõlbustamine – STEPi portaal

4.1. STEPi portaal: ühtne kontaktpunkt projektiarendajatele, avaliku sektori asutustele ja investoritele

Nüüd, kus STEPi portaal on olnud 20 kuud veebis kättesaadav, on sellest saanud igati kaasav ja juurdepääsetav vahend kõigi sidusrühmade jaoks. Portaali, mis oli algselt kavandatud **tervikliku ühtse kontaktpunktina kõigi STEPiga seotud rahastamisvõimaluste jaoks, mida komisjon haldab otse või mida hallatakse koostöös liikmesriikidega**, täiustati 2025. aasta septembris märkimisväärselt, et paremini rahuldada selle põhikasutajate, sealhulgas projektiarendajate, liikmesriikides ELi vahendite kasutamise eest vastutavate korraldusasutuste ja investorite vajadusi, hõlbustades kiiremat juurdepääsu asjakohasele teabele. Portaalil on nüüd kaks täiendavat rubriiki, kust leiab ajakohast teavet STEPi tulemuste kohta: ülevaatlik STEP arvudes ja inspiratsiooni pakkuvad STEPi lood.

Komisjoni korrapärane veebianalüüs näitab, et veebisaidi vastu tuntakse suurt huvi – 2025. aastal külastati seda ligikaudu 124 000 korda. Veebisaidil toimub aktiivne tegevus, eelkõige allalaadimine ja muud jälgitavad tegevused, nagu veebilehtede kuvamine, klõpsud elementidel, kerimine jne.

STEPi portaal toimib jätkuvalt **katselavana** järgmise mitmeaastase finantsraamistiku jaoks kavandatud **tulevase ühtse portaali väljatöötamisel**.

4.2. Simulaatori loomine, et anda VKEdele suuniseid ELi rahastamisvõimaluste kohta

STEPi määruse artikli 8 kohaselt tuleb STEPi portaalis luua simulaator, et anda suuniseid ELi rahastamisvõimaluste kohta. Selle nõude täitmiseks algatati **2024. aasta lõpus uuring ELi rahalistele vahenditele juurdepääsu kohta**,[82] mille käigus koguti tagasisidet tööstust esindavatelt sidusrühmadelt (VKEd, ühendused, kaubanduskojad jne). Tuginedes saadud teabele, on komisjon teinud märkimisväärseid edusamme tehisintellektil põhineva **STEPi juturoboti** ehk rahastamissimulaatori väljatöötamisel, et aidata kasutajatel kindlaks teha ELi rahastamisvõimalusi.

2025. aastal töötati STEPi rahastamissimulaatori algse kontseptsiooni põhjal välja täielikult toimiv prototüüp spetsiaalselt selleks, et aidata potentsiaalsetel toetusesaajatel täpselt kindlaks teha kõige asjakohasemad rahastamisvõimalused, mis on ELis STEPi raames kättesaadavad.

[82] Vt STEPi käsitleva 2024. aasta aruande punkt 4.2.

Selles prototüübis on sujuvalt integreeritud kolm põhikomponenti.

I. **Teemahalduse rakendus**, mis ühtlustab ja lihtsustab sageli keerukat teavet avatud projektikonkursside kohta, koostades struktureeritud, standarditud ja kasutajasõbralikud teemalehed, mis võimaldavad võrdlemist ja sortimist.

II. **Juturobot**, mis suudab anda täpseid vastuseid üldistele küsimustele ELi rahastamisvõimaluste kohta tervikuna ning STEPi ja sellega seotud projektikonkursside kohta, näiteks küsimustele kohaldamisala, konkreetsete rahastamiskõlblikkuse ja rakenduseeskirjade, registreerimis- ja taotlusprotsesside ning asjakohaste ELi õigusraamistike kohta.

III. **Simulaator**, mis kasutab algoritme, et viia kasutajate esitatud projektikirjeldused kokku olemasolevate STEPi rahastamisvõimalustega.

2026. aastal algab prototüübi **katsetamine**, kuhu kaasatakse hulk väliseid sidusrühmasid, sealhulgas avaliku sektori asutused, kaubanduskojad, ettevõtjate ühendused ja tööstusorganisatsioonid.

Järgmisena keskendutakse kasutajaliidese täiustamisele ja juturoboti integreerimisele STEPi portaali. Selle käigus i) tagatakse, et juturobot on kooskõlas komisjoni IT-turvastandarditega, ii) viiakse miinimumini selliste tehisintellekti vastuste arv, mis sisaldavad võimalike hallutsinatsioone (väited, mis on usutavad, kuid valed või väljamõeldud või mida ei toeta tegelikud tõendid), iii) tagatakse, et juturobot on täielikult kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega,[83] ning iv) optimeeritakse juturoboti kulude haldamist enne selle üldsusele kättesaadavaks tegemist.

Nende parenduste eesmärk on vähendada riski kahjustada komisjoni mainet ning hoida kontrolli all tehisintellektipõhise simulaatori ja juturoboti üldsusele kättesaadavaks tegemise üldkulud.

Panus konkurentsivõimega seotud pikaajaliste eesmärkide saavutamisse

2025. aastal sai kinnitust, et STEP on üks peamisi algatusi, millega **suurendatakse Euroopa tööstuse vastupanuvõimet ja innovatsioonisuutlikkust ning ELi strateegilist autonoomiat**. STEPi panuse uurimisel tuleks arvesse võtta seda, et tegemist on ajutise vahendiga – **platvorm,**

[83] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta, kättesaadav aadressil määrus (EL) – 2016/679 – ET – GDPR – EUR-Lex.

mida rakendatakse 2027. aastani, on kavandatud eesmärgiga saavutada tulemusi praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames, püüdes samal ajal ette näha mõningaid järgmise mitmeaastase finantsraamistiku prioriteete ja meetmeid. STEPi tähtsus pikaajalise konkurentsivõime vaatenurgast ei seisne seega üksnes vahendites, mis praegu platvormi kaudu kaasatakse, vaid ka kogemustes, mis saadakse selleks, et anda tulevikus strateegilise tehnoloogia jaoks ELi toetust.

STEPi jätkuv olulisus ELi konkurentsivõime tegevuskavas kajastub **komisjoni ettepanekus, mis käsitleb järgmist mitmeaastast finantsraamistikku** (ELi pikaajalist eelarvet aastateks 2028–2034), eelkõige kavandatavas **Euroopa Konkurentsivõime Fondis**. Tuginedes STEPi rakendamisel saadud kogemustele, kannab ettepanek edasi mitut STEPi lähenemisviisi põhijoont.

Suurendades ELi eelarve keskendumist konkurentsivõimele, teadusuuringutele ja strateegilisele tehnoloogiale, **kajastavad** ettepaneku temaatilised prioriteedid Euroopa Konkurentsivõime Fondi jaoks üldjoontes **STEPiga hõlmatud strateegilisi sektoreid**. Peale selle on ettepanekus esitatud ühe vahendina **konkurentsivõime märgis**, tuginedes kogemustele, mille on andnud STEPi märgis kui ühine ELi kvaliteedimärgis ELi strateegilisi prioriteete toetavate kvaliteetsete projektide jaoks. Lisaks on järgmises mitmeaastases finantsraamistikus kavandatud **ühtne portaal kui kasutajakeskne integreeritud kontaktpunkt, mis hõlmab kõiki ELi eelarvest rahastatavaid rahastamis- ja muu toetuse saamise võimalusi**, millega kantakse edasi STEPi portaali eesmärke laiendatuna kogu ELi eelarvele.

Samuti on STEP kooskõlas muude konkurentsivõime seisukohast oluliste ELi 2025. aasta algatustega. Nagu 2024. aasta aruandes juba märgitud, on STEP tihedalt kooskõlas **konkurentsivõime kompassiga**,[84] mis on ELi majandusliku vastupanuvõime ja tööstuse tugevuse pikaajaline raamistik, ning **2025. aasta ühtse turu ja konkurentsivõime aruande**[85] prioriteetidega. 2025. aasta veebruaris avaldatud teatises **puhta tööstuse kokkuleppe** kohta[86] pannakse suurt rõhku STEPi märgisele kui vahendile, mille abil suurendada toetust innovatsioonifondi raames valitud puhta tehnoloogia projektidele.

Seonduva riigiabiraamistikuga (st puhta tööstuse kokkuleppega seotud riigiabi raamistikuga)[87] on loodud tingimused, et hõlbustada liikmesriikidel nendele projektidele alternatiivse või kumulatiivse rahastuse pakkumist.

Üks STEPi põhieesmärke on tegeleda STEPiga seotud sektorite jaoks kriitilise tähtsusega tööjõu ja oskuste nappusega. STEPiga seotud ELi rahastamisprogrammide, eelkõige programmi „Digitaalne Euroopa“ ja ESF+ raames võetakse selles valdkonnas väga olulisi meetmeid (vt eespool). Seega on STEP kooskõlas **oskuste liidu**[88] eesmärkidega parandada oskusi matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeria (MATI) valdkonnas ning meelitada ligi, arendada ja hoida andekaid inimesi, kes on innovatsiooni, majanduskasvu ja konkurentsivõime jaoks üliolulised.

STEPi kui strateegiliste projektide rahastamist toetava platvormi vahendite, sealhulgas rahastamisvahendite (nt omakapitali) eesmärk on täiendada erainvesteeringuid ja vähendada nendega seotud riske, et rahastada kiiresti kasvavaid ettevõtteid. Seega toetab STEP eesmärke, mida

[84] Komisjoni teatis „ELi konkurentsivõime kompass“, COM(2025) 30, kättesaadav aadressil https://commission.europa.eu/topics/eu-competitiveness_et.
[85] Komisjoni teatis „2025. aasta ühtse turu ja konkurentsivõime aruanne“, COM(2025) 26, kättesaadav aadressil https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/2025-annual-single-market-and-competitiveness-report_en.
[86] Vt Puhta tööstuse kokkulepe – Euroopa Komisjon.
[87] Vt puhta tööstuse kokkuleppega seotud riigiabi raamistik – konkurentsipoliitika.
[88] Vt oskuste liit – Euroopa Komisjon.

taotletakse **hoiuste ja investeeringute liidu**[89] ning **idu- ja kasvufirmade strateegia**[90] raames, mille komisjon käivitas vastavalt 2025. aasta märtsis ja mais.

ELi pühendumust STEPiga hõlmatud tehnoloogia toetamisele kinnitavad ka muud 2025. aasta valdkondlikud algatused, näiteks

- **esmatähtsate ravimite määrus**,[91] mille komisjon esitas 2025. aasta märtsis eesmärgiga kõrvaldada tarneahelas nõrgad kohad, mis mõjutavad esmatähtsaid ravimeid ELis, ja hõlbustada investeeringuid tootmisvõimsusesse. See eesmärk on tihedalt kooskõlas STEPi eesmärgiga tugevdada ELi strateegilist suutlikkust elutähtsates sektorites. Esmatähtsate ravimite määruse ettepanekus tunnistatakse, et selles osutatud strateegilised projektid aitavad saavutada STEPi eesmärke ja neid on võimalik toetada STEPiga seotud rahastamisprogrammide kaudu;
- **Euroopa tehisintellekti tegevuskava**,[92] millega toetatakse andmetöötlustaristu arendamist kogu ELis, et treenida ja häälestada ELis väljatöötatud tehisintellektimudeleid, mis on STEPi kohaldamisalasse kuuluv tähtis digitehnoloogia valdkond;
- **tehisintellekti kasutamise strateegia**,[93] millega edendatakse tehisintellekti kasutuselevõttu kogu ELis, tuginedes peamiselt Euroopa digitaalse innovatsiooni keskustele, mis on programmi „Digitaalne Euroopa" STEPiga seotud juhtprojektid;
- **meditsiiniliste vastumeetmete strateegia**,[94] millega edendatakse innovatsiooni, teadus- ja arendustegevust, tootmisvõimsust, hankeid ja kasutuselevõttu meditsiiniliste vastumeetmete valdkonnas, mis on STEPiga seotud strateegilised vahendid ELi valmisoleku ja konkurentsivõime jaoks.

Kokkuvõte

2025. aasta lõpu seisuga **kinnitas STEP oma panust ELi konkurentsivõimealaste prioriteetide saavutamisse**, olles suunanud strateegilisse tehnoloogiasse ELis kokku 24 miljardit eurot ELi vahendeid (võtmata arvesse kaasatud erainvesteeringuid). Platvorm koordineeris ühiste prioriteetide alusel 11 ELi programmi raames toetuse andmist mitmes liikmesriigis, misläbi lihtsustas see kvaliteetsete projektide jaoks ELi rahaliste vahendite hankimist.

STEPi rakendamisel said selgeks ka raskused strateegilise algatuse elluviimisel mitme ELi rahastamisvahendi kaudu, millest igaühel on oma õigusraamistik, sekkumisloogika, menetlused ja tähtajad. 2025. aasta juulis avaldatud **STEPi vahehindamise aruandes**[95] on välja toodud mitu tegurit, mis ikka veel ei lase täielikult ära kasutada STEPi potentsiaali.

- **Teatavate rahastamisvahendite piiratud kasutamine**. Taaste- ja vastupidavusrahastu ning programmi „InvestEU" raames ei ole STEPi jaoks konkreetseid rahalisi vahendeid kasutusele võetud. See on peamiselt tingitud sellest, et STEPi määruses on kehtestatud

[89] Vt hoiuste ja investeeringute liit – Euroopa Komisjon.
[90] Vt ELi idu- ja kasvufirmade strateegia – teadusuuringud ja innovatsioon.
[91] Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse raamistik selleks, et parandada esmatähtsate ravimite kättesaadavust ja tarnekindlust ning ühist huvi pakkuvate ravimite kättesaadavust ja juurdepääsetavust, kättesaadav aadressil EUR-Lex – 2025_102 – ET – EUR-Lex.
[92] Vt tehisintellekti maailmajao tegevuskava |Euroopa digituleviku kujundamine.
[93] Vt tehisintellekti kasutamise strateegia |Euroopa digituleviku kujundamine.
[94] Vt meditsiiniliste vastumeetmete strateegia.
[95] Vt STEPi dokumendid – Euroopa Liit.

nende rahastamisvahenditega seoses piiratud stiimulid, ning samuti taaste- ja vastupidavusrahastu regulatiivsest ajakavast.

- **Püsivad probleemid ELi rahastamisvahendite kombineerimisel**. Endiselt on keeruline kombineerida rahastamisallikaid, et saada toetust STEPi märgisega projektide jaoks. Selle põhjuseks on muu hulgas teatavate projektide, sealhulgas riikidevaheliste konsortsiumide ülesehituslikud erijooned, eri rahastamiseeskirjade, sealhulgas **riigiabi eeskirjade** kohaldamise keerukus, kulude hüvitamise metoodika erinevused ELi programmides ning mõne tehnoloogia väljajätmine ühtekuuluvuspoliitika toetuste kohaldamisalast.
- **Suured koordineerimiskulud killustatud rahastamismaastikul**. Kuna STEP on laadilt programmiülene, on vaja märkimisväärset koordineerimist talituste, rakendusasutuste, liikmesriikide ja piirkondlike ametiasutuste vahel. Kuigi selline koordineerimine on STEPi lisaväärtuse vaatenurgast keskse tähtsusega, kaasnevad sellega halduskulud ja tegevustõkked, mis võivad piirata STEPi rakendamispotentsiaali täielikku ärakasutamist.

2026. aastal keskendutakse STEPi rakendamisel järgmisele:

- **jätkatakse tugevate projektikonkursside väljatöötamist ja STEPi märgiste andmist eelarve otsese täitmise alla kuuluva viie programmi raames, eelkõige kaitsetehnoloogia valdkonnas**, mis on hõlmatud alates kaitsevaldkonna minikoondpaketi[96] vastuvõtmisest 2025. aasta detsembris;
- **laiendatakse ühtekuuluvuspoliitika vahendite ümberplaneerimist liikmesriikides**, eelkõige ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise raames, sealhulgas tugevdades STEPi riiklike kontaktpunktide võrgustiku rolli;
- **rakendatakse alternatiivset ja täiendavat rahastust STEPi märgise saanud projektide jaoks**, töötades seejuures välja parimad tavad ELi rahastamisallikate kombineerimiseks tulevikus;
- **luuakse STEPi märgise omanikele alternatiivsed väärtusallikad**, pakkudes neile suuremat nähtavust ja vajaduse korral äritegevust/projekte toetavaid teenuseid;
- **tugevdatakse STEPi portaali kui ühtse portaali eelkäijat**, võttes kasutusele tehisintellektil põhineva juturoboti ja rahastamissimulaatori, et lihtsustada ettevõtjate, teadlaste ja projektiarendajate juurdepääsu ELi rahalistele vahenditele.

On oodata, et **STEPi roll teadus- ja tööstuspoliitikas tugevneb käesolevas mitmeaastases finantsraamistikus veelgi**.

[96] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2653, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/694, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697, (EL) 2021/1153 ja (EL) 2024/795, et ergutada kava „ReArm Europe“ rakendamise eesmärgil kaitseotstarbelisi investeeringuid ELi eelarvest, kättesaadav aadressil määrus – EL – 2025/2653 – ET – EUR-Lex.

Publications Office
of the European Union

Digitaalne

STEPi portaal